ՀՈՐԻԶՈՆ

ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

horizon | HÉBDOMADAIRE ARMÉNIEN – Supplément en français | ARMENIAN WEEKLY – English supplement

VOL. 48 / No. 24-25 (2472-2473), 8+4+4+4 ԷՋ

16-23 ՆՈՅԵՄԲԵՐ / 16-23 NOVEMBRE / NOVEMBER 16-23, 2026

KOMITAS
SALON FUNÉRAIRE
Entrusted for over 25 years
Journey Home™ coverage included with new pre-arrangement contracts* ($595 value)
www.komitas.ca (514) 331-0400

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ
Ո՛չ՝ պարտադրուած Սահմանադրութեան

Հայաստանի Սահմանադրութեան չուրջ ծաւալող պայքարը պարզապէս իշխանութեան եւ ընդդիմութեան հերթական բախումը չէ։ Խնդիրը այն է, թէ պետութեան հիմնադիր օրէնքը պիտի ձեւաւորուի՞ հայ ժողովուրդի ազատ կամքով, թէ՞ խաղաղութեան պայմանագիր ստորագրելու համար Պաքուէն ներկայացուած նախապայմանով։

Նիկոլ Փաշինեան կը հաւաստիացնէ, որ նոր Սահմանադրութեան մշակումը ներքին օրակարգ է։ Սակայն Նոյեմբեր 7–ին ինք ընդունեց, թէ Իլհամ Ալիեւ պատրաստ չէ խաղաղութեան պայմանագիրը ստորագրելու գործող Սահմանադրութեան պայմաններուն մէջ։ Այս երկու պնդումները իրարու հետ հաշտեցնելը դժուար է։ Աւելին՝ Սեպտեմբեր 2024–ին Հայաստանի Սահմանադրական դատարանը յստակացուց, որ Անկախութեան հռչակագիրին կատարուած յղումը Սահմանադրութեան մէջ չամրագրուած նպատակներուն ինքնուրոյն իրաւական ուժ չի տար։ Նոյն եզրակացութիւնը Փաշինեան անձամբ վկայակոչած էր՝ հերքելու Պաքուի այն պնդումը, թէ Հայաստանի Սահմանադրութիւնը տարածքային պահանջներ կը պարունակէ։

Օգոստոս 2025–ին նախաստորագրուած խաղաղութեան համաձայնագիրին առաջին երկու յօդուածները արդէն իսկ կը հաստատեն փոխադարձ տարածքային ամբողջականութեան ճանաչումն ու տարածքային պահանջներէ հրաժարումը։ Տասներկրորդ յօդուածը նոյնիսկ կը նախատեսէ, որ կողմերէն ոչ մէկը կրնայ ներքին օրէնսդրութիւնը վկայակոչել՝ համաձայնագիրին պարտաւորութիւնները չկատարելու համար։ Հետեւաբար ի՞նչ իրաւական բաց կը լրացնէ նոր Սահմանադրութիւնը, եւ ի՞նչ երաշխիք կայ, որ անոր ընդունումէն ետք Պաքուն նոր պահանջներ պիտի չներկայացնէ։

Հակառակ այս անպատասխան հարցումներուն՝ Փաշինեան կը սպառնայ «հանրային ճնշում» բանեցնել ընդդիմադիր ուժերուն վրայ՝ սահմանադրական փոփոխութիւններուն անոնց համաձայնութիւնը ապահովելու նպատակով։ Իշխանութիւնը կը պնդէ, թէ վերջնական խօսքը պէտք է պատկանի ժողովուրդին, սակայն կ՛անտեսէ այն իրողութիւնը, որ Սահմանադրութեան 202–րդ յօդուածը հանրաքուէի նախաձեռնութեան համար կը պահանջէ Ազգային ժողովի պատգամաւորներուն երկու երրորդին համաձայնութիւնը։ Իշխանութեան ունեցած 64 աթոռները բաւարար չեն այդ չեմը յաղթահարելու համար. անհրաժեշտ են առնուազն վեց ընդդիմադիր պատգամաւորներու քուէները։ Այս պահանջը ճնշումով յաղթահարելիք խոչընդոտ մը չէ, այլ քաղաքական լայն համաձայնութիւն ապահովելու սահմանադրական երաշխիք, որուն յարգումը ինքնին ժողովրդավարութեան հիմնարար պայմաններէն է։

Նոյեմբեր 4–ին ՀՅԴ–ի մասնակցութեամբ ընդդիմադիր ուժերու համախմբումը եւ անոր յաջորդած հանրային իրազեկման նախաձեռնութիւնները աւելի խորք ունին, քան կուսակցական մրցակցութիւնը։ Ընդդիմութիւնը խաղաղութիւնը չի մերժեր. կը մերժէ զայն անորոշ խոստումներու դիմաց ազգային ինքնիշխանութեան զիջումով գնելու տրամաբանութիւնը։ Խաղաղութիւնը պէտք է իմաստաւորուի սահմաններու յարգումով, անվտանգութեան ստուգելի երաշխիքներով եւ մարդասիրական չլուծուած խնդիրներուն յստակ լուծումներով, ոչ թէ Սահմանադրութեան նախաբանէն ջնջուած յղումներով։

Հայաստանին անհրաժեշտ են արդարադատութիւնը անկախացնող, իշխանութիւնը հակակշռող եւ քաղաքացիներուն իրաւունքները ամրապնդող բարեփոխումներ։ Իսկ Անկախութեան հռչակագիրին պատմական նշանակութիւնը չի վերանար, պարզապէս որովհետեւ Պաքուն կը պահանջէ ջնջել անոր յղումը։ Մայր օրէնքը կարելի չէ վերաշարադրել արտաքին պահանջներու ճնշումին տակ՝ վտանգելով պետութեան ինքնիշխանութիւնը եւ սահմանադրական կարգի անկախութիւնը։

Այսօր ընդդիմութեան վճռականութիւնը ժողովրդավարական պարտականութիւն է, ոչ թէ խաղաղութեան խոչընդոտ։

Նոյեմբեր 9-ի յայտարարութեան վեցերորդ տարելիցին՝ ընդդիմութիւնը կը վերահաստատէ ապազգային օրակարգին դէմ պայքարելու իր վճռակամութիւնը

Կարդալ էջ 6

ՀՅԴ Հայ Դատի Կեդրոնական խորհուրդը ՄԱԿ-ին կոչ կ՛ուղղէ մերժելու Ֆերիտուն Սինիրլիօղլուի թեկնածութիւնը

ԵՐԵՒԱՆ.– ՀՅԴ Հայ Դատի Կեդրոնական խորհուրդը նոյեմբեր 6–ին հրապարակած յայտարարութեամբ ՄԱԿ–ի Ապահովութեան խորհուրդին եւ անդամ պետութիւններուն կոչ ուղղած է մերժելու Թուրքիոյ առաջադրած Ֆերիտուն Սինիրլիօղլուի թեկնածութիւնը՝ ՄԱԿ–ի ընդհանուր քարտուղարի պաշտօնին համար։

Յայտարարութիւնը կը շեշտէ, որ Սինիրլիօղլուի բազմամեայ գործունէութիւնը, Հայոց Ցեղասպանութեան ժխտումը եւ Թուրքիոյ արտաքին քաղաքականութեան հետեւողական պաշտպանութիւնը լուրջ կասկածի տակ կը դնեն անոր անաչառութիւնն ու անկախութիւնը։

ՀՅԴ... Շար. կարդալ էջ 6

Ընդդիմադիր լայն համախմբում՝ «ալիեւեան սահմանադրութեան» պարտադրանքին դէմ

ԵՐԵՒԱՆ.– Հայաստանի ընդդիմադիր քաղաքական ուժերը նոյեմբեր 8–ին Երեւանի տարբեր շրջաններուն մէջ սկսան հանրային իրազեկման համատեղ գործողութիւններ՝ ընդդէմ Ատրպէյճանի պահանջով Հայաստանի Սահմանադրութիւնը փոփոխելու փորձերուն։

Ընդդիմադիր գործիչները փողոցներուն եւ մեթրոյի կայարաններուն մէջ հանդիպեցան քաղաքացիներու հետ՝ բաժնելով 1991–ի անկախութեան հանրաքուէի քուէաթերթիկը յիշեցնող նիւթեր եւ չեշտելով, որ Հայաստանի Սահմանադրութիւնը չի կրնար փոփոխութեան ենթարկուիլ արտաքին պարտադրանքով։

Ընդդիմադիր... Շար. կարդալ էջ 4

Before you spend thousands on new hearing aids...
Could yours work better?
Hearing Aid Rejuvenation: professional cleaning, hearing and device checks, refitting and fine-tuning for the hearing aids you already own.
$499 per ear Hearing Aid Rejuvenation
Find out if yours could benefit. Call us:
Toronto (416) 463-4327
Scarborough (416) 754-4327
See how it works
hearing aid source
hearing instrument specialists

NEW LOCATION - MISSISAUGA

5150 Dixie Rd, Mississauga, ON L4W 0C2

Մոնթրէալի մէջ տեղի ունեցաւ «Նոր Ծաղիկ» մանկապատանեկան երգչախումբի համերգը

ՄՈՆԹՐԷԱԼ.- Օրհնութեամբ Գանատայի Հայոց Թեմի Առաջնորդ Գերշ. Տ. Բաբգէն Արք. Զարեանի, Ս. Յակոբ Առաջնորդանիստ եկեղեցւոյ մէջ, շաբաթ, 24 հոկտեմբեր 2026-ին, երեկոյեան ժամը 7:00-ին, եկեղեցւոյն «Նոր Ծաղիկ» մանկապատանեկան երգչախումբը հանդէս եկաւ բարեյաջող համերգով, ի պատիւ երգչախումբին առաջին եւ բազմամեայ խմբավար տիկ. Էլիզապէթ Պաղունի-Հարպոյեանի, խմբավարութեամբ դոկտ. Գոհար Մանուէլեանի, դաշնակահարութեամբ տիկ. Դալար Հարպոյեան-Գալլօղլեանի, նուիրատուութեամբ տիկ. Սալբի Թաշճեանի եւ ընտանիքին, ներկայութեամբ պատկան մարմիններու եւ ուղեկից միութիւններու ներկայացուցիչներու, ծնողներու եւ հոծ բազմութեան:

Բացման խօսքով հանդէս եկաւ երէցկին Նինա Զիֆթճեան-Գոյունեան, որ, անդրադառնալով համերգը երգչախումբին առաջին խմբավարին նուիրելու հանգամանքին, ըսաւ. «Տիկին Էլիզապէթի մանկավարժական եւ երաժշտական տաղանդին չնորհիւ է, որ «Նոր Ծաղիկ»ը տարիներ շարունակ ներշնչիչ համերգներ տուաւ», ապա աւելցուց. «Տիկին Հարպոյեան խմբավարութեան ջահը ուրախութեամբ փոխանցեց նոր խմբավարին՝ դոկտ. Գոհար Մանուէլեանին, որ չուառով գրաւեց փոքրիկներուն սրտերը իր մեղմ ու հանդարտ բնաւորութեամբ եւ մանկավարժական չնորհքով»:

Երգչախումբը ելոյթ ունեցաւ մեծ մասամբ Բարսեղ Կանաչեանի երգերով, ապա նաեւ՝ Եդուարդ Յակոբեանի, Զարեհ Եպս. Ազնաւորեանի, Կոմիտասի, Ուոլֆկանկ Ա. Մոցարթի, Ռէմօն Լէվէքի եւ Մաքս Մէրոյի երգերով: Յայտագրին առաջին մասով հերթաբար հնչեցին հետեւեալ երգերը. «Փառք մայր հողին», «Ամպեր», «Գիւղի առուն», «Մեղու», «Լուսին» (այս մէկը նուիրուած՝ երգչախումբին ազակից բժ. Կարպիս Հարպոյեանի յիշատակին, մեներգութեամբ իր թոռնիկին՝ Տաբօն Զաքարեանի), «Ծիտը», «Ինչ անուշ» (մեներգութեամբ Սերժ Կէօֆկէօզեանի), «Թիթեռնիկի պարերգը», «Ծընգըլըլ Մինգըլը», «Մայրենի դպրոց», «Դպրոցական քայլերգ», «Ծիծեռնակ» (մեներգութեամբ Նարէ Պէրպէրեանի) եւ «Մեսրոպ Մաշտոցին» (մեներգութեամբ Արեւիկ Նիկողոսեանի եւ Շէն Տարագճեանի):

Կարճ դադարէ ետք երգչախումբը հանդէս եկաւ «Ave Verum», «Longing for spring», «Quand les hommes», «Grand-Dad» երգերով, ապա ոգեկոչուեցաւ երգչախումբի վաղամեռիկ անդամ Լենիա Եաղճեանի յիշատակը: Անոր ծնողքին յանձնուեցաւ ծաղկեփունջ մը, իսկ մեծ մօր՝ յանուն Լենիային «Լաւագոյն երգողի» յուշանուէրը, որմէ ետք հնչեց փորձերու ժամանակ ձայնագրուած՝ Լենիային հրեշտակային ձայնով կատարուած «Սիրուն հրեշտակներ» մեներգը՝ մեծ յուզում յառաջացնելով ներկաներուն եւ երգչախումբի անդամներուն մօտ: Համերգը շարունակուեցաւ «Ալագեզ-Խնկի ծառ», «Անձրեւն եկաւ» (մեներգութեամբ Արիա Սալպազեանի), «Շողեր Ջան», «Կաքաւի երգ» (մեներգութեամբ Կալի Զաքարեանի) եւ «Այբուբենն հայոց» երգերու կատարողութեամբ:

Երէցկինը չնորհակալական խօսքով հանդէս եկաւ, եւ ծաղկեփունջեր յանձնուեցան նուիրատուներուն՝ տիկին Սալբի Թաշճեանին եւ տիկին Շաքէ Կէօնճեանին, ինչպէս նաեւ նախկին խմբավար տիկին Էլիզապէթ Պաղունիին, որուն անակնկալ մը պատրաստուած էր: Երգչախումբին նախկին անդամները մէկ առ մէկ ծաղիկ նուիրեցին իրենց խմբավարին եւ միացան երգչախումբին՝ միասնաբար Փերկոլէզիի «Ամէն»ը երգելու: Ակնյայտ էր նախկին խմբավարին խորապէս զգածուիլն ու անսահման ուրախութիւնը: Ծաղկեփունջեր տրուեցան համերգի խմբավարին եւ դաշնակահարին, որմէ ետք չնորհակալական խօսքով հանդէս եկաւ եկեղեցւոյն հոգեւոր հովիւ Արժ. Տէր Գառնիկ Քհն. Գոյունեան եւ աղօթքով արձակեց ժողովուրդը:

ՍՈՆԱ ԹԻԹԻԶԵԱՆ ԿԷԿԻԿԵԱՆ

Հրայր Սողոմոնեանի յիշատակին՝ 300 հազար տոլարի նուիրատուութիւն ՀՄԸՄ-ին

ԵՐԵՒԱՆ.- Նոյեմբեր 5-ին, Երեւանի մէջ տեղի ունեցած ՀՄԸՄ-ի միջ-դիւանական 12-րդ խորհրդաժողովի բացման ընթացքին, ՀՄԸՄ-ի Կեդրոնական Վարչութեան առեւնապետ եղբ. Յակոբ Խաչերեան յայտարարեց 300 հազար տոլարի նուիրատուութեան մը մասին՝ ի յիշատակ ազգային բարերար Հրայր Սողոմոնեանի:

Նուիրատուութիւնը կատարած են Զօհրապ եւ Յասմիկ Թէճիրեանները, Ժիրայր եւ Հուրի Զաքարեանները, ինչպէս նաեւ Յարութիւն եւ Լենա Սողոմոնեանները՝ ի յիշատակ իրենց եղբօր՝ Հրայր Սողոմոնեանի:

Այս նուիրատուութեամբ հիմը կը դրուի «Հրայր Սողոմոնեան եկամտաբեր ֆոնտ»ին (Endowment Fund), որուն տարեկան հասոյթին երկու երրորդը, նուիրատուներուն փափաքին համաձայն, պիտի յատկացուի ՀՄԸՄ-ի Կեդրոնական Վարչութեան ծրագիրներուն, իսկ մէկ երրորդը՝ ՀՄԸՄ-ի Լիբանանի շրջանի աշխատանքներուն:

Նորաստեղծ ֆոնտը պիտի նպաստէ ՀՄԸՄ-ի գործունէութեան երկարաժամկէտ ֆինանսական ապահովութեան՝ միաժամանակ յաւերժացնելով ազգային բարերար Հրայր Սողոմոնեանի յիշատակը:

ՀՅԴ ԳԵՄ-ի նախաձեռնութեամբ ոգեկոչուեցաւ Արցախեան 44-օրեայ պատերազմի նահատակներուն յիշատակը

ՀՅԴ Գանատայի Երիտասարդական միութեան (ԳԵՄ) տեղական մասնաճիւղերու նախաձեռնութեամբ, Նոյեմբեր 6-ին, 8-ին եւ 9-ին, Թորոնթոյի, Գեմպրիճի եւ Մոնթրէալի մէջ տեղի ունեցան յիշատակի ձեռնարկներ՝ նուիրուած Արցախեան 44-օրեայ պատերազմի նահատակներուն:

Ոգեկոչման ձեռնարկներուն ընթացքին յարգանքի տուրք մատուցուեցաւ հայրենիքի պաշտպանութեան համար իրենց կեանքը զոհաբերած հայորդիներուն: ՀՅԴ ԳԵՄ-ի անդամներ հանդէս եկան խօսքերով՝ յիշելով նահատակներուն անձնազոհութիւնը եւ վերահաստատելով հայ երիտասարդութեան աներեր յանձնառութիւնը՝ չարունակելու Արցախի իրաւունքներու պաշտպանութեան եւ արդարութեան վերականգնման պայքարը:

Ձեռնարկներուն ընթացքին ներկայացուեցան նաեւ պատշաճ գեղարուեստական յայտագիրներ, որոնց յաջորդեցին մոմավառութիւններ՝ ի յիշատակ անմահ հերոսներուն:

Ոգեկոչման այս նախաձեռնութիւնները անգամ մը եւս ընդգծեցին, որ Արցախի նահատակներուն յիշատակը վառ կը մնայ հայ երիտասարդութեան գիտակցութեան մէջ, իսկ անոնց զոհաբերութեամբ նուիրագործուած պայքարը կը չարունակուի:

Մոնթրէալի մէջ տեղի ունեցաւ «Առիւծասիրտը» գիրքին ներկայացումը

ՄՈՆԹՐԷԱԼ.- Հոկտեմբեր 29-ին, ժամը 7:30-ին, Մոնթրէալի Սուրբ Յակոբ Ազգային վարժարանի «Բաստրմաճեան» սրահէն ներս տեղի ունեցաւ «Առիւծասիրտը» վիպակին չնորհանդէսը, կազմակերպութեամբ Համազգայինի Քեպէկի «Սանահին» մասնաճիւղի Գրական յանձնախումբին, գրասէրներու եւ ընթերցասէրներու ներկայութեամբ:

«Առիւծասիրտը» վիպակին ներկայացման ձեռնարկը տեղի ունեցաւ հարցազրոյցի ձեւաչափով, որուն ընթացքին երկու երիտասարդներ՝ Առլի Քելլէեան եւ Զաւէն Զուլճեան, հարցումներ ուղղեցին գիրքին հինգ հեղինակներուն՝ Շողեր Մարգարեանին, Զեփիւռ Աստուրեանին, Տիրուկ Մանճիկեանին, Ռիթա Վարդանեանին եւ Անի Տումանեանին, զրուցելու համար վիպակին բովանդակութեան, ստեղծման չարժառիթին եւ գրելու ընթացքին իրենց ունեցած փորձառութեանց մասին:

Ձեռնարկը բացուեցաւ Համազգային Գանատայի Շրջանային Վարչութեան անդամ Մարալ Պէրպէրեանի խօսքով, որ յայտնեց, թէ Համազգայինի Գանատայի Շրջանային վարչութիւնը, նկատի առած պատանեկան տարիքի գրականութեան սակաւութիւնը, նախաձեռնած էր մրցում մը, որուն իբրեւ արդիւնք, եօթը տարի առաջ հրատարակուեցաւ «Պատանեկան օրագիր» գիրքը, հեղինակութեամբ Շողեր Մարգարեանի: Իսկ այս տարի մրցանակին արժանացած էր յիշեալ հինգ հեղինակներուն ստեղծագործութիւնը՝ «Առիւծասիրտը»:

Այնուհետեւ Գրական յանձնախումբին վարչական ներկայացուցիչ Նանոր Մնապեան հակիրճ կերպով ներկայացուց «Առիւծասիրտը» վիպակը՝ անդրադառնալով անոր հիմնական նիւթին՝ գաղթականութիւնն ու նոր երկրի մը մէջ ապրելու փորձառութիւնը: Ան ընդգծեց, թէ գիրքը կ'արծարծէ այնպիսի հարցեր, որոնք յատկապէս մօտ են նոր սերունդներու առօրեային, ինչպէս՝ նոր միջավայրի յարմարիլը, ինքնութեան պահպանումն ու ընկերային շրջանակի ընդունելութիւնը:

Հարցազրոյցի սկիզբը Առլին ներմօրէն ողջունեց ներկաները եւ անդրադարձաւ իր եւ Զաւէնին հետաքրքրութեան՝ գիրքին հանդէպ: Ան նշեց, թէ երկուքն ալ կարդացած էին «Առիւծասիրտը» վիպակը եւ յատկապէս տպաւորուած էին անոր նիւթով, քանի որ գաղթականութիւնն ու նոր երկրի մը մէջ ապրելու փորձառութիւնը իրենց սրտին մօտ թեմաներ էին: Իրենք եւս որպէս գաղթական պատանիներ՝ կարեւոր նկատած էին հայերէն գիրք մը կարդալ, որ յատկապէս իրենց տարիքին պատկանող ընթերցողներուն համար գրուած է, եւ որուն մէջ կրնան գտնել իրենց ապրումները: Գիրքին ընթերցումէն ետք, անոնք փափաքած էին աւելի մօտէն ծանօթանալ անոր ստեղծման պատմութեան:

Հեղինակներուն հետ հարցազրոյցէն ետք, ձեռնարկը եզրափակեց Նանոր Մնապեան, որ չնորհակալութիւն յայտնեց հեղինակներուն, հաղորդավարներուն եւ բոլոր ներկաներուն՝ իրենց մասնակցութեան եւ աջակցութեան համար: Վերջապէս, Նանոր ներկաները հրաւիրեց մասնակցելու գիրքին վաճառքին՝ առիթ տալով անոնց ձեռք բերելու վիպակը եւ անձամբ ծանօթանալու հեղինակներուն հետ:

Այսպէս, «Առիւծասիրտը» վիպակին ներկայացման ձեռնարկը հասաւ իր աւարտին ջերմ եւ հաճելի մթնոլորտի մէջ՝ ոչ միայն ներկայացնելով նոր հրատարակութիւն մը, այլեւ ընդգծելով գրականութեան, սերունդներու միջեւ կապի եւ համատեղ ստեղծագործելու արժէքը:

ԱՌԼԻ ՔԵԼԼԷԵԱՆ

Նկատառելի ձախաձեռնութիւն մը

Յանկութիւնս է ուրախութիւնս յայտնել այն համերգին առնչութեամբ, որ կատարուեցաւ Սուրբ Յակոբ եկեղեցւոյ «Նոր ծաղիկ» մանկապատանեկան երգչախումբին կողմէ։ Թղթակցութեամբ կը տրուին մանրամասնութիւնները, սակայն կ'ուզեմ վեր առնել քանի մը երեւոյթ, որ արժանի է մեր ուշադրութեան։

Առաջին հերթին, այն, որ ան կը կատարուէր երգչախումբի նախկին ու հիմնադիր ղեկավարին՝ տիկ. Էլիզապէթ Պաղունի-Հարպոյեանի ի պատիւ։ Անկախ անկէ, որ ան իրապէ՛ս արժանի է մեծարուելու, նախկինը պատուելը դրական քայլ մըն է, որ պէտք է անպայման չարունակուի, մանաւանդ երբ այնքան մեծ է այդ նախկինին վաստակը։

Երկրորդ հերթին այն, որ նոր խմբավարը, իր այս առաջին ելոյթովն իսկ ցոյց տուաւ «ի՛նչ մեծաղէ չինուած» ըլլալը։ Տիկ. դպտ. Գոհար Մանուէլեան արժանաւո՛ր յաջորդն է տիկ. Հարպոյեանին, ու յատակ է, որ ան կարողութիւնը ունի նորանոր յաջողութիւններու առաջնորդելու երգչախումբը, որ կը յուսամ տակաւին պիտի ուռճանայ այդ իսկ ակնկալիքով։ Եւ ինչու չէ, մրցի Մոնթրէալի այլ մանկապատանեկան երգչախումբերու հետ։

Երրորդ նշանակալից երեւոյթը վերջաւորութեան մասնակցութիւնն էր այսպէս ասած «հին ծաղիկներուն», որոնք՝ շրջանաւարտ, տակաւին կապուած կը զգան այս խումբին։ Այդ առնչութիւնը կարեւոր է, որովհետեւ փաստն է անոնց երգ սիրելուն։ Անոնց լաւագոյնները անցնելու են «Համազգային»-ի երգչախումբին։ Զէ՞ որ, ի վերջոյ նման փոքրերու երգչախումբերուն յետին նպատակը պէտք է ըլլայ տաղանդաւորները փոխանցել երէցներու երգչախումբին։

Վ-Ա.

Յաջողութեան կարեւոր լծակ՝ կիրքը

Կիրքը մարդուն մէջ առաջացած ներքին խռովքն է, հետեւանք որոշ տրամադրութեանց, որ զինք կը մղէ խիզախումներու։ Գրողին կամ արուեստագէտին հոգին երբ լեցուած է կիրքով, ան կը գտնէ կամ կը ստեղծէ չիկացած բառեր ու բացատրութիւններ, անոնց զօրութեամբ խարանելու համար ընկերային կեանքի մէջ գործուած անարդարութիւններն ու ապօրինութիւնները։

Ըստ 19-րդ դարու կին գրագէտ Georg Sand-ի, կիրքը անհատը հասարակութենէն վեր կարկառող ներքին հուրն է։ 17-րդ դարուն ապրած ֆրանսացի անուանի փիլիսոփայ եւ թուաբանագէտ René Descartes գլխաւոր վեց կիրքեր կը յիշէ՝ հիացում, սէր, ատելութիւն, փափաք, ուրախութիւն եւ տրտմութիւն։ 17-րդ դարուն ապրած ֆրանսացի աստուածաբան Bossuet այս ցանկը կը բարձրացնէ տասնմէկի, աւելցնելով՝ հակակրութիւնը, յանդգնութիւնը, վախը, յոյսն ու յուսահատութիւնը։ Գրողին պարագային կիրքը պարզապէս իր հոգիին մէջ կուտակուածը պարպելն է։ Կիրքով տոգորուած անհատը հասարակաց շահն ու վերելքը ունի նպատակ. հոն ուր կը բացակայի կիրքը, մեղկութիւն եւ մեղաւոր հաշիւներ կը գործեն։ Կիրքն է, որ արուեստագէտը կը մղէ յափշտակութեան վայրկեանի մը՝ լծուելու ստեղծագործ աշխատանքի։

Կարելի է նոյնիսկ ըսել, թէ ներշնչում կոչուածը կիրքին մէկ տարբերակն է։ Գրականութեան մէջ կիրքը նպաստ մըն է աշխուժացնելու համար միապաղաղ տրամադրութիւնը անոնց, որոնք կոչուած են ճշմարտութիւնը պատգամելու։ Գրողը եթէ հաշիւներէ պիտի առաջնորդուի, կը դադրի ներշնչուած գաղափարախօս ըլլալէ։ Գրականն, ինչպէս նաեւ գաղափարական պայքարներու ընթացքին ճշմարտութիւնը պէտք է դառնայ սեւեռակէտ։

Կիրք է, երբ գռեհիկը, կեղծը, վատը, հիւանդոտն ու վնասակարը իբրեւ դեղեցիկ, ազնուական, ճշմարիտ, առողջ ու օգտակար ներկայացնելու եւ պարտադրելու փորձեր կը կատարուին։ Կիրքն է նոյնպէս, երբ կ'ուրացուին արժանիքները, ջանալով զանգուածներուն պարտադրել անարժանն ու ապաքարոն։

Եթէ գրողը չունենայ կեղծին ու չարիքին դէմ պայքարելու կամք, որ կիրքն է, կեանքի մէջ նահանջն ու տեղատուութիւնը կրնան աւերներ գործել։ Այս իմաստով կիրքը ազնուական զգացումներէ բարձրացող նախանձախնդրութենէն չեփորումն է։ Ան ենթակային հոգին կը լեցնէ ցասումով, բոլոր այն արարքներուն դէմ, որոնք կը խաթարեն ընկերային կեանքը։ Կիրքը վատին ու վնասակարին, չարին ու տգեղին դէմ չինարար պայքարը ունի նպատակ. կիրքը արուեստներու կալուածին մէջ գաղափարական սեւեռումն է, որ գրողը, նկարիչը, արձանագործը մէկ բառով արուեստագէտը կը մղէ ստեղծագործ յափշտակութեան։

Կիրքը հասարակաց բարութիւնն ու վերելքը ունի նպատակ, ու երբ կեղծիքը քօղազերծել ու ճշմարտութիւնը պաշտպանել կ'ուզէ, կը դառնայ ենթական խանդավառող առողջ խտյալ. լարուած իւրաքանչիւր խորացում, յաճախ կիրք մը ունի սեւեռակէտ. գրականութեան ու արուեստներու մէջ այս խիզախումները կը դառնան ստեղծագործութիւնը արգասաւորող բարիք։ Ջօրաւոր պատգամները կամքի տէր եւ ճշմարտութեան ախոյեան արուեստագէտները միայն կրնան արձակել. անհատականութենէ զուրկ գրողի մը կամ արուեստագէտի մը տրուած չէ դրօշակիր դառնալ ճշմարտութեան. ան պէտք է ըլլայ գործուած անարդարութիւնները հրապարակող հզօր չեփորը ու հնչեցնէ արդարութեան ձայնը ամէնուրեք։ Երբ արուեստագէտին հոգին լեցուած է ներքին խռովքներով ու վիշտերով, ան կը փնտռէ կերպը պարպելու իր մէջ կուտակուած փոթորիկները, կամ հրճուանքներն ու ներաշխարհին մէջ կուտակուած թրթռացումները։ Հարկ է նշել, որ բառերը գոյներու նման ունին իրենց երանգները, որոնց տեղին գործածութիւնը կարեւոր է վարպետ արուեստագէտին։

Արուեստը գեղեցկութեան խորհուրդը մեր գգայարանքներուն հաղորդական դարձնող լծակն է, ազդելու եւ տպաւորելու համար մեր հոգիները. այս ուղղութեամբ կարեւոր ազդակ է նկարագիրը. վերցուցէք արուեստի մը մէջէն նկարագիրը, ու ան կը դառնայ հացկատակ, ու զանգուածները՝ մռայլութիւն փայփայող բախտախնդիրներ։

ԲԺ. ՕՀԱՆ ԹԱՊԱՔԵԱՆ

Վաստակաշատ ՀՄԸՄ-ականներ
ԵՂԲ. ԼԵՒՈՆ ՊԷՆԿԵԱՆ (ՄՈՆԹՐԷԱԼ)
Ծառայութեան (1999) եւ Արժանեաց (2018) շքանշանակիր

1.– Ե՞րբ եւ ինչպէ՞ս մուտ գործեցիք ՀՄԸՄ-ի շարքերը։

Ծնած եմ Գահիրէ, Եգիպտոս։ Փոքր տարիքէս անդամակցած եմ Գահիրէի ՀՄԸՄ-Արարատին, իբրեւ պասքէթպոլի մարզիկ։

Դժբախտաբար սկաուտութեան մէջ ծառայութիւն չեմ ունեցած, որովհետեւ տարիներ չարունակ եղած եմ եկեղեցւոյ դպիր։

Եղած եմ ՀՄԸՄ-Արարատի վարչութեան քարտուղար։

Նշանակուած եմ մասնաճիւղի պասքէթպոլի աղջկանց եւ պատանի տղոց խումբերու մարզիչ։

Ուսումս առած եմ Գահիրէի մէջ եւ ասպարէզով դեղագործ եմ։

2.– Կրնա՞ք ներկայացնել դրուագ մը, զոր կը յիշէք այդ օրերէն։

Միութենական ծառայութեանս ընթացքին ունեցած եմ չատ յիշատակելի պահեր եւ յիշողութեանս մէջ արձանագրուած դրուագներ, սակայն երրորդ պատգամաւորական ժողովին ՀՄԸՄ-ի հիմնադիրներէն Տիգրան Քհն. Խոյեանի ներկայութիւնը անսահման հպարտանք պատճառած է ինծի։

Հիմնադիր եղբօր՝ Տիգրան Քհն. Խոյեանի հետ նոյն ժողովին մասնակցութիւնս եւ իր հետ զրուցելն ու միասին ժողովական կեանքը դէթ մէկ անգամ վայելելը, անջնջելի յիշատակ արձանագրեց յիշողութեանս մէջ։

3.– Ի՞նչ պաշտօններ վարած էք միութեան մէջ։

1969-ին, տակաւին նոր ժամանած Մոնթրէալ, ՀՄԸՄ-Կամքի վարչութեան առաջարկով եղած եմ վարչութեան անդամ, վարչական եղբօր մը հրաժարութեան հետեւանքով։ Այս մէկը եղաւ ՀՄԸՄ-ական գործունեայ կեանքիս սկիզբը, Գանատայի մէջ։

1981-ին, Գանատայի Շրջանային ժողովին ընտրուեցայ վարչական եւ այդ օրէն սկսեալ եղած եմ վարչական ու վարած եմ առենապետի կամ առենադպիրի պաշտօնները 14 անգամ։

Բազմիցս մասնակցած եմ ՀՄԸՄ-ի Պատգամաւորական ժողովներուն, երեք անգամ Յունաստան, մէկ անգամ՝ Լիբանան, որոնց ընթացքին վարած եմ առենադպրութեան պաշտօն. ինչպէս նաեւ Հայաստան, որ եղաւ իմ 5-րդ եւ վերջին ժողովի մասնակցութիւնս 2011-ին։

Երկար տարիներ գրած եմ «Հորիզոն» շաբաթաթերթին մէջ ՀՄԸՄ-ի լուրերն ու կատարած գործունէութիւնները։ Նոյնը՝ Եգիպտոսի «Յուսաբեր» օրաթերթին «Մարզաշխարհ»ի էջերով, մինչեւ 1969, Գանատա գաղթելս։ Ունիմ չատ յօդուածներ ՀՄԸՄ-ի պաշտօնաթերթ «Մարզիկ»-ին մէջ, որուն համար ալ Մոնթրէալի մէջ, «Մարզիկ»-ի 25-ամեակին նուիրուած յատուկ ձեռնարկին ստացայ յուշանուէր մը։

4.– Ի՞նչ են ձեր թելադրանքը եւ մաղթանքը ներկայ ՀՄԸՄ-ականներուն։

Մեր բոլոր երիտասարդ սկաուտներն ու մարզիկները հեռու չմնան ՀՄԸՄ-էն. թող չարունակեն մնալ շարքերուն մէջ, եթէ նոյնիսկ իրենց չրջանը աւարտած է, որովհետեւ անոնք իրենց ներկայութեամբ ու գործնական մասնակցութեամբ, առաւել եւս աչխոյժ պիտի պահեն ՀՄԸՄ-ը եւ իր նշանաբանը՝ «Բարձրացիր Բարձրացուր»-ը։

Հարցազրոյցը վարեց ՀՈՒՐԻՆԱՆ

Ընդդիմադիր... Սկիզբը կարդալ էջ 1

Ընդդիմադիր համախմբումը ձեւաւորուած էր Նոյեմբեր 4-ին՝ Սմուէլ Կարապետեանի առանձնատան մէջ կայացած հանդիպումէն ետք։ Նախաձեռնութեան մաս կը կազմեն «Ուժեղ Հայաստան»ը, «Հայաստան» դաչինքը, Հայ Ազգային Քոնկրեսը, Հայաստանի Հանրապետական կուսակցութիւնը, «Բարգաւաճ Հայաստան»ը, «Ապրելու երկիր»ը, «Հայաքուէ»ն եւ «Ժառանգութիւն»ը։ Նոյեմբեր 7-ի համախմբումին միացան երեք նոր ուժեր՝ Արման Թաթոյեանի «Միասնութեան թեւեր»ը, Հայաստանի Դեմոկրատական կուսակցութիւնը եւ «Ազգային ինքնորոշում միաւորում»ը։

Քաղաքական տարակարծութիւնները մէկդի դնելով՝ մասնակից ուժերը իրենց համագործակցութեան հիմք հռչակած են «ալիեւեան սահմանադրութեան» պարտադրանքի մերժումը, խաղաղութեան հաստատումը՝ առանց միակողմանի զիջումներու եւ տարածքային կորուստներու, ազգային ինքնութեան ու Հայ Առաքելական Եկեղեցւոյ պաշտպանութիւնը եւ ժողովրդավարական իրաւունքներու վերականգնումը։

Մինչ Նիկոլ Փաշինեան կը պնդէ, թէ սահմանադրական փոփոխութիւնները Հայաստանի ներքին օրակարգին մաս կը կազմեն, նոյեմբեր 7-ին ան ընդունեց, որ Պաքու պատրաստ չէ խաղաղութեան համաձայնագիրը ստորագրելու Հայաստանի գործող Սահմանադրութեան պայմաններուն մէկ։

Ընդդիմադիր ուժերը կը չեշտեն, որ Հայաստանի անկախութեան եւ ինքնիչխանութեան վերաբերող որոշումները չեն կրնար ընդունուիլ Ատրպէյճանի պահանջներուն ենթարկուելով։

Voyages HAIG Travel
Ձեր բոլոր ճամբորդական կարիքներուն համար հեռաձայնել՝
(514) 284-7676
ՅԱՏՈՒԿ ԳԻՆԵՐ ԴԷՊԻ ՀԱՅԱՍՏԱՆ...
ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՅԱՐՄԱՐԱԳՈՅՆ ԳԻՆԵՐ
*Նոր Հասցէ՝
Voyages Haig Travel
4150 Rue Sherbrooke Ouest suite 404A, Westmount, QC H3Z 1C2
PERMIS DE QUÉBEC
Tel: + 1 514-284-7676
Email info@haigtravel.ca

ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՉ

ԵԿԵՂԵՑԻՆ ՏԱՆ ՄԷՋ

ԳԱՆԱՏԱՅԻ ՀԱՅՈՑ ԹԵՄԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ ԿՐՕՆԱԿԱՆ ԱՄՍԱԹԵՐԹ

Թ. ՏԱՐԻ Թիւ 12, Նոյեմբեր 2026

ԻՄ ԱՌԱՋԻՆ ԱՆՈՒՆՆ...

«Մի՛ վախնաք անոնցմէ, որոնք մարմինը կը սպաննեն, բայց հոգին չեն կրնար սպաննել» (Մատթէոս Ժ. 28):

Աւետարանական այս խօսքին հաւատաց եւ հետեւեցաւ Ս. Գէորգ քաջամարտիկ զօրավարը: Իր կեանքէն մեզի հասած ամէնէն խորհրմաստ խօսքերէն մէկն է իր պատասխանը, երբ հարցուցին իրեն. «Ինչ է անունդ եւ ո՞վ ես դուն»: Ան պատասխանեց. «Նախ եւ առաջ իմ անունս քրիստոնեայ է, իսկ մարդոց կողմէ Գէորգ կը կոչուիմ»:

«Իմ առաջին անունս քրիստոնեայ է»: Այս կարճ նախադասութեան մէջ կը խտանայ սուրբին ամբողջ կեանքը, հաւատքն ու նահատակութիւնը: Ան ունէր անուն, ընտանիք, զինուորական աստիճան եւ դիրք: Հռոմէական բանակի յաջող եւ յարգուած զօրավարներէն էր: Սակայն երբ եկաւ ճշմարտութեան համար ընտրութիւն կատարելու պահը, այդ բոլորէն առաջ ան ինքզինք ներկայացուց որպէս քրիստոնեայ:

Դիոկղետիանոս կայսրը կը կարծէր, թէ սպառնալիքով, տանջանքով եւ մահուան վախով կրնար մարդոց սրտերէն ջնջել Քրիստոսի անունը: Հրաման արձակած էր, որ քրիստոնեաները կուռքերուն զոհ մատուցանեն եւ ուրանան իրենց ճշմարիտ հաւատքը: Հնազանդողները ներում պիտի ստանային, իսկ մերժողները՝ չարչարանք եւ մահ:

Ս. Գէորգի զօրավարի կեանքի օրինակը կու գայ մեզմէ իւրաքանչիւրին հարց տալու. երբ մեր հաւատքին եւ շահին միջեւ ընտրութիւն մը դրուի, ո՛ր մէկը կ՚ընտրենք: Երբ Քրիստոսի խօսքը հակադրուի ժամանակի նորաձեւ մտածումներուն, կը համարձակի՞նք արդեօք ըսել. «Ես քրիստոնեայ եմ»: Երբ անարդարութիւն կը տեսնենք մեր ընտանիքին, համայնքին կամ ժողովուրդին մէջ, ճշմարտութեան ձայնը կը բարձրացնե՞նք, թէ՞ լուռ կը մնանք՝ մեր հանգիստը չկորսնցնելու համար:

Այսօր մեզմէ չի պահանջուիր քարեղէն կամ ոսկեղէն կուռքերուն առջեւ զոհ մատուցանել եւ կամ խունկ ծխել: Սակայն ժամանակները փոխուած են, այսօր այլատեսակ կուռքեր գոյութիւն ունին՝ դրամը, փառքը, դիրքը, հաճոյքը, եսասիրութիւնը: Այսօրուան աշխարհը մեզի կ՚ըսէ. «Քիչ մը զիջի՛ր հաւատքէդ, լուռ մնա՛ անարդարութեան դիմաց, միայն քու սեփական հանգիստդ փնտռէ, եւ ամէն ինչ լաւ կ՚ըլլայ»:

Մենք դարեր շարունակ ապրած ենք նահատակութեան եւ յարութեան խորհուրդով: Մեր հայրերն ու մայրերը իրենց հաւատքը պահած են հալածանքներու, տեղահանութիւններու եւ ցեղասպանութեան արհաւիրքներուն մէջ: Շատ շատեր կորսնցուցած են իրենց հարազատ տունը, հարստութիւնը եւ նոյնիսկ կեանքը, բայց երբեք չեն ուարացած Քրիստոսը եւ իրենց հայկական ինքնութիւնը:

Սիրելիներ, մեր ազգի գոյատեւումը կարելի չէ ապահովել միայն կառոյցներով, հանդիսութիւններով կամ յիշատակի ոգեկոչումներով: Անոնք անհրաժեշտ են, սակայն անոնց հոգին կենդանի հաւատքն է: Հայ ընտանիքը կանգուն կը մնայ, երբ Քրիստոս մնայուն ներկայ է այնտեղ: Հայ դպրոցը իր սրբազան առաքելութիւնը կը կատարէ, երբ գիտութեան հետ միասին ոգի եւ հաւատք կը փոխանցէ, նկարագիր կը կերտէ եւ պատասխանատուութեան գիտակցութիւն կ՚արթնցնէ նոր եւ գալիք սերունդներուն մէջ: Հայ եկեղեցին կը զօրանայ, երբ անոր զաւակները հանդիսատես չեն մնար, այլ կը մասնակցին, կը ծառայեն եւ իրենց բաժինն ու ծառայութիւնը կը մատուցանեն:

Թող Ս. Գէորգի քաջութիւնը առաւել զօրացնէ մեզ, ամրացնէ մեր հաւատքը, եւ խաչեալ ու յարուցեալ Քրիստոսի սիրով փոխակերպուած դառնանք զոհաբերող, ծառայասէր եւ հաւատարիմ ժողովուրդ: Որպէսզի մենք եւս, մեր խօսքով ու գործով, կարենանք համարձակօրէն ըսել. «Տէր Յիսուս Քրիստոս, Դուն Քու արիւնդ թափեցիր մեզի համար, մեր մեղքերու քաւութեան եւ թողութեան համար. օգնէ՛ մեզի, որ մեր կեանքը Քեզի նուիրենք, Քու Եկեղեցիիդ եւ մեր ժողովուրդի ծառայութեան ճամբով»:

Եկէ՛ք, Քրիստոսի խօսքին զօրութեան համաձայն քաջաբար մենք եւս կրկնենք ըսելով. «Չենք վախնար անոնցմէ, որոնք մարմինը կը սպաննեն»: Եւ քաջաբար յայտարարենք ***ԻՄ ԱՌԱՋԻՆ ԱՆՈՒՆՍ ՔՐԻՍՏՈՆԵԱՅ Է:***

ԲԱԲԳԷՆ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԽՕՍՔԴ ՃՐԱԳ Է ՔԱՅԼԵՐՈՒՍ ԼՈՒՍԱՒՈՐՈՂ՝ ՃԱՄԲԱՆԵՐՈՒՍ

«Խօսքդ ճրագ է քայլերուս լուսաւորող՝ ճամբաներուս»: (Սաղմոս 119:105)

Մարդկային կեանքի ճանապարհը միշտ հարթ ու լուսաւոր չէ եւ չէ եղած: Երբեմն կը հանդիպինք դժուարութիւններու, կը տատամսինք մեր որոշումներուն մէջ եւ կը դժուարանանք գտնել ճիշդ ուղղութիւնը:

Այսպիսի պահերուն մարդը լուսաւորութեան եւ առաջնորդութեան կարիքը ունի:

Նոյեմբեր ամիսը Ընդհանրական Եկեղեցւոյ կողմէ կը նկատուի Աստուածաշունչի ամիս: Այս առիթով Եկեղեցին մեզ կը հրաւիրէ անգամ մը եւս մօտենալու Աստուծոյ Խօսքին, կարդալու, ուսումնասիրելու եւ մեր առօրեայ կեանքին մէջ զայն գործադրելու:

Աստուածաշունչը Աստուծոյ կենդանի Խօսքն է, որ դարեր շարունակ առաջնորդած է մարդը՝ ցոյց տալով ճշմարտութեան, սիրոյ եւ փրկութեան ճանապարհը:

Սակայն Աստուածաշունչը միայն կարդալով չենք կրնար բաւարարուիլ: Կարեւորը զայն մեր կեանքին անբաժան մէկ մասը դարձնելն է: Անոր ընթերցումը պէտք է մեզ մղէ ինքնաքննութեան, մտածելու մեր արարքներուն մասին եւ բարելաւելու մեր ապրելակերպը:

Ինչ կ՚ըսէ Աստուծոյ Խօսքը այսօր ինծի: Ինչ ունիմ սորվելիք անկէ: Ինչպէ՞ս կրնամ Աստուծոյ Խօսքին լոյսին տակ քննել ինքզինքս եւ բարելաւել ապրելակերպս:

Նոյեմբերը թող առիթ մը ըլլայ, որպէսզի գտնենք այս հարցումներուն պատասխանները եւ զանոնք գործադրենք մեր առօրեայ կեանքին մէջ:

Թող Աստուածաշունչը իր արժանի տեղը ունենայ մեր ընտանիքներուն մէջ: Թող իւրաքանչիւր օճախ Աստուծոյ Խօսքով լուսաւորուի եւ աճի հաւատքի մէջ, իսկ Տիրոջ Խօսքը դառնայ մեր զաւակներուն համար հաւատքի կենդանի վկայութիւն:

Հայր Յակոբ

ՈՍԿԵՂԷՆ ՀԱՄԱՐ

«Անիկա աշխարհի գոյութենէն իսկ առաջ մեզ ընտրած էր՝ Քրիստոսի միջոցաւ իրեն պատկանելու համար, որպէս սուրբ եւ անարատ ժողովուրդ, եւ իր սիրով մեզ նախասահմանեց՝ Յիսուս Քրիստոսի ձեռքով իր որդիները ըլլալու, որովհետեւ այդ էր իր կամքը եւ ծրագիրը»:

Եփեսացիներուն 1.4-5

"Even before the world was made, God had already chosen us to be his through our union with Christ, so that we would be holy and without fault before him. Because of his love, God had already decided that through Jesus Christ, he would make us his children; this was his pleasure and purpose."

James 5.13

ՔՐԻՍՏՈՆԷԱԿԱՆ ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆ

ԻՆՉ Է ՊՍԱԿԸ:
Պսակը եկեղեցական խորհուրդ մըն է, որուն. միջոցաւ այրն ու կինը Աստուծոյ հրամանով իրարու հետ կը միանան՝ իբրեւ ամուսին եւ կին:

ԻՆՉՊԷ՞Ս ԿԸ ԿԱՏԱՐՈՒԻ ԱՅՍ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ:
Պսակը կը կատարուի Քահանային աղօթքովն ու օրհնութեամբ:

ԿՐՆԱ՞Յ ՔԱԿՈՒԻԼ ԱՅԴ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ:
Պսակով միացածը չի քակուիր, որովհետեւ ինչպէս որ Քրիստոս իր եկեղեցիին հետ անբաժան է, այնպէս ալ փեսան անբաժանելի է հարսէն:

ԻՆՉ Է ԱՅԴ ՊՍԱԿԻՆ ԱՌԱՋԻՆ ՊԱՅՄԱՆԸ:
Պսակին գլխաւոր պայմանն է փեսային եւ հարսին իրարու միանալու ազատ հաճութիւնն ու հաւանութիւնը:

ՀԱՄԲԵՐՈՒԹԵԱՄԲ ՍՊԱՍԵԼ

Ինչպէ՞ս պէտք է սպասենք Աստուծոյ:

Համբերութեամբ: Սակայն համբերութիւն չի՛ նշանակեր կրաւորականութիւն: Բայց Աստուծոյ ասպասելը չի՛ նմանիր կայարանին մէջ համբերութեամբ կառաշարին սպասելուն, կամ անձրեւին դադարելուն ու արեւածագին սպասելուն: Ընդհակառակը, Աստուծոյ սպասելը «գործնական» սպասել մըն է, որովհետեւ Աստուծոյ սպասողը, ներկային մէջ կը տեսնէ նշանները անոր, որուն կը սպասէ:

«Համբերութիւն» բառը Լատիներէն «patior» բայէն յառաջ կու գայ, որ կը նշանակէ «տառապիլ»: Ուստի, համբերութեամբ սպասել կը նշանակէ նաեւ ներկան ապրիլ տագնապելով՝ թոյլ տալով, որ արտին մէջ, որուն վրայ կը կանգնինք, ցանուած սերմնահատիկները աճին եւ ըլլան առողջ եւ պտղատու:

Ուստի, համբերութեամբ սպասել, կը նշանակէ միշտ ուշադիր ըլլալ այն բաներուն, որոնք մեր կեանքէն ներս կը պատահին եւ անոնց մէջ տեսնել Աստուծոյ փառաւոր գալուստին նախանշանները:

ՃԱՆԱՊԱՐՀՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ՀԱՑԸ
ՀԵՆՐԻ Ճ.Մ. ՆՈՒՐԵՆ
Հայացուց՝ Մակար Արք. Աշքարեան

TRANSFORMATION

Monday, 20 April 2020

Transformation has become a major theme in ecumenical discussion. "God, in your grace transform the world" was the theme of the 9th Assembly of the World Council of Churches (2006, Porto Alegre, Brazil). As the moderator of the Central Committee of the WCC, who also chairs the Assemblies of the Council, I started my opening remarks with the following words: "In this turbulent world, driven by destructive forces, we turn to God and pray, 'God, in your grace, transform the world': a supplication emanating from our broken hearts; a sign of hope emerging in the midst of the uncertainties facing human life; a genuine expression of faith unfolding in the context of the tensions and anxieties of the world."

Transformation is God's healing of humanity and the whole creation realized by His Kenosis (in Greek, meaning the self-emptying of Christ) in Christ (Col 1:19-20; Phil 2:7). In Christ, the last Adam (1 Cor 15:45), God-creation humanity were reconciled, and their relations, which had been destroyed with the sin of the first Adam, were restored. As St. Paul affirms, "If anyone is in Christ, he is a new creation" (2 Cor 5:17).

Transformation means the humanization of society. So many political, religious, economic, and ideological value systems and paradigms have been created in the course of history to heal the brokenness of humanity. They failed. Transformation happens when humanity is guided by moral, ethical, and spiritual values. Transformation happens when humanity turns to God. Transformation happens when we take God back in our life. Indeed, only by God's grace and in the power of the Holy Spirit the creation and humanity are transformed into "a new heaven and a new earth" (Rev 21:1).

More than ever the world needs God's transforming grace to grapple with the enormous crises and huge upheavals threatening humanity and its very existence. The pandemic is an urgent call to embark on a process of spiritual transformation. In these crucial times, as we wrestle all over the world with a growing fear caused by the coronavirus pandemic, I pray to God with a profound spirit of supplication: God, in your grace, heal, transform and protect humanity.

Prayer has a healing power.
Prayer has a transformative power.
Prayer has a reconciling power.
Prayer has a liberating power.
Prayer has a saving power.

Indeed, prayer brings together people and affirms our common humanity in God.

Let us "always pray and not give up" (Lk 18:1), as our Lord has taught.

TURNING TO GOD
ARAM I

ՀԱՍԿՆԱՆՔ ՄԵՐ ՊԱՏԱՐԱԳԸ

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹԻՒՆ

Սուրբ Պատարագը միայն Քրիստոսի զոհագործումը յիշատակող եւ անոր փրկագործական խորհուրդը տեւականացնող ու այժմէականացնող ծէս մը չէ: Անիկա միայն գեղեցիկ, վեհացնող ու վերացնող երաժշտութիւն չէ, այլ մանաւանդ՝ գագաթնակէտն է եկեղեցւոյ ծէսին, այլ խօսքով՝ պաշտամունքին, որովհետեւ Պատարագին մէջ հաւատացեալ մարդը ո՛չ միայն մտքով ու հոգիով կը միանայ Աստուծոյ, այլ նաեւ՝ մարմնաւորապէս կը հաղորդակցի անոր հետ, հաղորդուելով մեր Տիրոջ եւ Աստուծոյն՝ Յիսուս Քրիստոսի կենդանարար Մարմինին եւ Արեան:

Պատարագի խորհուրդին մէջ, մեր հաւատքը իր ամենէն իրաւ, վաւերական, նոյնիսկ շօշափելի արտայայտութիւնը կը գտնէ: Մեր յոյսը կը դադրի միայն ապագայի ակնկալութիւն ըլլալէ, որովհետեւ ներկային մէջ կը հանդիպի, կը տեսնէ ու կը գրկէ ակնկալութեան իր առարկան՝ զԱստուած. իսկ, ամենէն կարեւորը՝ Աստուծոյ հանդէպ մեր սէրը իր կիզակէտին կ՚ամբառնայ, իր լրումին կը հասնի, որովհետեւ Աստուծոյ սիրոյն կը միանայ եւ անոր հետ երանական իր միութիւնը կ՚ապրի երկրի վրայ:

Պամ մը, երկիրը երկինքի կը վերածուի, կամ երկինքը երկիր կը փոխադրուի: Եւ այս փորձառութեան գիտակցութիւնը չէ՞, որ կ՚արձանագրէ ու մեզի կը յիշեցնէ Պատարագի մէկ աղօթքը, ուր կը կարդանք՝ «Եւ իբրեւ Աստուած՝ նոր ճարտարապետութեամբ մը երկիրը երկինքի վերածեց»:

Հայկական Պատարագի խօսքի մասերը, այսինքն՝ բնագրի բաժինները բնիկ հայկական չեն, այնքան՝ որքան երգերը: Բնագրային մասը, մեծաւ մասամբ թարգմանութիւն է, որոշ պատշաճեցումներով եւ տարբեր Պատարագներէ լաւագոյն տարրերու իւրացումովն ու նորովի խմբագրութեամբը:

Գալով երգային բաժինին, Հայկական Պատարագը իւրայատուկ է եւ եզակի: Ջուտ Հայկական են՝ «Խորհուրդ Խորին- Մարմին Տէրունական, Քրիստոս ի մէջ մեր յայտնեցաւ, Հայր Երկնաւոր, Որդի Աստուծոյ, Հոգի Աստուծոյ, Տէր Ողորմեա, Օրհնեալ է Աստուած-Քրիստոս պատարագեալ բաշխի, Լցաք, եւ Գոհանամք» երգերը, մէկ խօսքով՝ երգերու մեծագոյն տոկոսը:

Հայկական Պատարագը բոլոր Պատարագներէն աւելի շքեղ ու գեղեցիկ է, ո՛չ միայն իր դաշնաւորեալ վիճակին մէջ, այլ նախ՝ իր միաձայն եղանակներով, որոնք ազնուագոյն ներշնչումի եւ բարձրագոյն ճաշակի արտայայտութիւն եղող գոհարներ են:

Ի վերջոյ, ինչպէս յայտնի կը դառնայ, հաւատացեալը պատարագին պարզ ներկայ մը կամ հանդիսատէս մը չէ, այլ՝ ամբողջապէս մասնակից: Ուստի՝ անհրաժեշտ է որ բոլորս հասկնանք եւ գիտնանք Ս. Պատարագին կառոյցը, ընթացքը եւ պահանջուած նիստուկացը:

(ՎԵՐՋ)
«ՀԱՍԿՆԱՆՔ ՄԵՐ ՊԱՏԱՐԱԳԸ»
ՍՈՒՐԲ ՊԱՏԱՐԱԳԻ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄԸ,
ԿԱՌՈՅՑԸ, ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆԸ
ԶԱՐԵՀ ԱՐՔ. ԱԶՆԱՒՈՐԵԱՆ

PSALM 8

For the director of music. According to Gittith. A psalm of David.
Lord, our Lord,
how majestic is your name in all the earth!
You have set your glory
in the heavens.
Through the praise of children and infants
you have established a stronghold against your enemies,
to silence the foe and the avenger.
When I consider your heavens,
the work of your fingers,
the moon and the stars,
which you have set in place,
what is mankind that you are mindful of them,
human beings that you care for them?[c]
You have made them a little lower than the angels
and crowned them with glory and honour.
You made them rulers over the works of your hands;
you put everything under their feet:
all flocks and herds,
and the animals of the wild,
the birds in the sky,
and the fish in the sea,
all that swim the paths of the seas.
Lord, our Lord,
how majestic is your name in all the earth!

THE BOOK OF JOEL

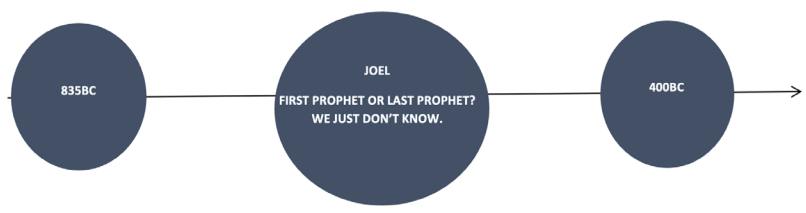
WRITTEN: SOMETIME BETWEEN 835 AND 400BC

WHAT YOU NEED TO KNOW:

The book of Joel is split into two parts. In chapter 1, Jerusalem has been bombarded by a huge swarm of locusts, followed by a drought. Locusts destroyed crops and caused utter devastation. The second chapter sees the prophet Joel interpret these events as a warning from God of what will happen on the final judgment day. The Israelites saw the day of judgment as the time when they would have victory as God wiped out their enemies. Joel's prophecy was a stern warning that if God's people didn't obey him, the day of judgment would not turn out as they expected.

WHY READ IT?

The book of Joel is partly about making sense of a natural disaster brought by God. For those who relied on the land for food, locusts were one of the worst kinds of swarms. Joel teaches us how devastating the day will be when God finally answers those who are determined to be his enemies. Like many other prophetic writings, though, the book starts with judgment; it ends with some amazing promises of hope. Just read chapter 2, verse 28! It's also an interesting insight into beliefs about the Spirit of God in the Old Testament.

ՆԻԿԻՈՑ ՏԻԵԶԵՐԱԿԱՆ ՍՈՒՐԲ ԺՈՂՈՎԻ 1700-ԱՄԵԱԿ

«ՅԱՐՔԱՅՈՒԹԻՒՆ ԵՐԿՆԻՑ, ԵՒ Ի ԿԵԱՆՍՆ ՅԱՒԻՏԵՆԱԿԱՆՍ»:

ՅԱՒԻՏԵՆԱԿԱՆ ԵՐԱՆՈՒԹԻՒՆ ԱՐԴԱՐՆԵՐՈՒ:

Արդարներուն վերապահուած վարձատրութիւնը անսպառ ուրախութիւնն է կամ երանութիւնը, որ ինքնին երկինքի արքայութիւնն է: Քանի մը նշումներ.-

ա) Երկինքի արքայութիւնը արդարներուն վերապահուած հատուցումը կամ վարձատրութիւնն է, իբրեւ ժառանգութիւն: (Հմմտ Մտ 19.28-29, 25.34: Փլպ 3.20: Ա. Պտ 1.4):

բ) Երկինքի արքայութիւնը արդարներուն վերապահուած բնակարանն է: (Հմմտ Յհ 12.26, 14.2-3):

գ) Երկինքի արքայութիւնը արդարներուն վերապահուած հանգիստն է: Հանգստացում աշխարհային վիշտերէն ու նեղութիւններէն, հալածանքներէն ու չարչարանքներէն՝ թէ՛ մարմիններուն եւ թէ՛ հոգիներուն: (Հմմտ Հռ 2.10: Բ. Թս 1.5: Եբր 4.9-10):

դ) Երկինքի արքայութիւնը երկնաւոր Փեսային հարսնարանն է, արդարներուն ուրախութեան վայրը (Հմմտ Մտ 25.1-10):

ե) Երկինքի արքայութիւնը արդարներուն վերապահուած փառքն է: (Հմմտ Բ. Տմ 4.7-8: Մտ 13.43):

զ) Երկինքի արքայութիւնը Աստուծոյ երանական տեսութիւնն է: Արքայութեան մէջ այդ տեսութիւնը պիտի ըլլայ ամբողջական, որովհետեւ Տէրը պիտի տեսնենք թէ՛ մարմնաւոր աչքերով եւ թէ՛ հոգիի պայծառացած հայեացքով (Ա.Կր 13.12: Հմմտ Բ. Թս 1.7, 10): Թէպէտ Աստուած իր բնութեամբ անտեսանելի է (Ելք 33.20: Սղ 104.2: 1.18: Ա. Տմ 6.14-16: Ա. Յհ 4.12), բայց իր տեսութիւնը պիտի շնորհէ արդարներուն, սրտով անարատներուն (Մտ 5.8: Հմմտ Յհ 14.21: Եր 29.12-14, 31.3): Այս տեսութիւնը ինչ կերպով եւ ինչ տարողութեամբ պիտի ունենան անոնք, ոեւէ պատկերացում չունինք: Ուստի Աստուծոյ խոստումը կ'ընդունինք հաւատքով եւ երկիւղալից խնդութեամբ, անձկութեամբ սպասելով անոր կատարումին եւ գերագոյն այդ երանութեան վայելքին:

ՅԱՒԻՏԵՆԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ:

Հաւատամքը կ'աւարտի յուիտենական կեանքի դաւանութեամբ, որ Աստուածաչնչական բոլոր խոստումներուն լրումն է եւ մեր հաւատքի վախճանակէտը: Քրիստոս այսու կ'աւարտէ վերջին դատաստանի իր առակը (Մտ 25.46): Աստուած այդ կեանքը պիտի տայ իբրեւ լրումը հատուցումներուն, մարդոց արդար գործերուն համար (Հռ 2.6-7, 6.22-23):

Յաւիտենական կեանքը անմահութիւնն է, որ Աստուծոյ յատուկ է, իբրեւ անոր բնութեան մաս (Ա. Տմ 6.12, 15-16), եւ որ Աստուած իրրեւ հայրական պարգեւ պիտի շնորհէ մարդուն: Անիկա Քրիստոսով բոլոր կանչուածներուն վերապահուած հասարակաց վարձատրութիւնն է՝ իրենց գործերուն փոխարէն (տես Մտ 20.1-16): Այս գործերը մարդուս հաւատքէն եւ քրիստոնէական եղբայրսիրութենէն բղխած բոլոր տեսակի արարքներն են:

Ճշմարիտ յաւիտենական կեանքը զԱստուած ճանչնալն է (Յհ 17.1-3): ՋԱստուած ճանչնալ կը նշանակէ ո՛չ միայն Հայրը ճանչնալ, այլ՝ նաեւ Որդին (Ա. Յհ 1.2) եւ Սուրբ Հոգին: Իսկ այս կեանքին աղբիւրը Աստուծոյ յայտնութիւնն է, որ «Աստուծոյ խօսքը» կը կոչենք (ՅՀ 12.49-50):

Յաւիտենական կեանքի մէջ ամէն ինչ անվախճան է, թէ՛ արդարներուն վերապահուած երանութիւնն ու փառքը, եւ թէ՛ մեղաւորներուն սահմանուած զրկանքն ու տանջանքը:

«ԻՆՉ ՈՐ ՈԵՒԷ ԱՉՔ ՉԷ ՏԵՍԱԾ, ՈԵՒԷ ԱԿԱՆՋ ՉԷ ԼՍԱԾ, ԵՒ ՈԵՒԷ ՄԷԿՈՒՆ ՄԻՏՔԷՆ ԻՍԿ ՉԷ ԱՆՑԱԾ» (Ա. ԿՐ 2.9: ՀՄՄՏ ԵՍ 64-4):

Աստուծոյ արքայութիւնը եւ յաւիտենական կեանքը կապուած են վերջին խոստումի մը, որ Աստուած կանուխէն տուաւ.- «Ահա ես նոր երկինք ու նոր երկիր կը ստեղծեմ» (Ես 65.17): Աստուած իր ամբողջ ստեղծագործութիւնը պիտի վերանորոգէ, զայն նոր ստեղծագործութիւն դարձնելու, նոր երկինքի ու նոր երկիրի վերածելու համար, որպէսզի անիկա արդարութեամբ բնակուած ըլլայ (Բ.Պտ 3.7, 10 եւ 13: Հմմտ Սղ 102.25-27: Մտ 24.35: Եբր 1.10-12):

Աստուած այդ նոր երկինքին ու երկրին յայտնութիւնը տեսիլքով մը տուաւ Պօղոս եւ Յովհաննէս առաքեալներուն (Տես Բ. Կր 12.3-4: Յյտ 21.1): Եւ թէպէտ Յովհաննէս կը փորձէ իր տեսածները գրել երկու գլուխներով, սակայն անոնք կը մնան աննկարագրելի (Ես 64.4: Հմմտ Ա.Կր 2.9): Բայց հաւատացեալ սրտին համար այսքանը կը բաւէ: Որովհետեւ հաւատքը յուսացուած բաներուն վստահութիւնն է, եւ համոզումը այն բաներուն՝ որոնք չեն երեւիր (Եբր 11.1): Մենք հաւատքով կը յուսանք եւ յոյսով կը սպասենք այդ պարգեւին, յաւիտենական կեանքին (Հռ 8.24-25):

ՄԵԿՆՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ
ՍՈՒՐԲ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ՀԱՒԱՏԱՄՔԻՆ
Զարեհ Արք. Ազնաւորեան
(Շարունակելի 20)

ՅԻՍՆԱԿ

Աստուածորդւոյն Ս. Ծննդեան եւ Աստուածայայտնութեան տօնը կանխող յիսուն օրերու շրջանն է, ինչ որ Տօնացոյցը որպէս յիսնակ արձանագրած է:

Անցեալին, յիսնակի շրջանը Մեծ Պահոց նման յիսուն օրերու պահեցողութեան շրջան մըն էր: Իսկ ներկայիս, մինչեւ Ս. Ծնունդ պահեցողութեան օրեր սահմանուած են Չորեքշաբթին եւ Ուրբաթը եւ երեք շաբաթապահքերը:

Յիսնակի առաջին շաբաթը «յիսնակի պահք» կը կոչուի:

Երկրորդ շաբաթ՝ ձմեռնամուտի շաբաթապահքն է, որ հաւատացեալներուն կողմէ անուանակոչուած է Ս. Յակոբի շաբաթապահք:

Իսկ երրորդ շաբաթը՝ Ս. Ծննդեան եւ Աստուածայայտնութեան տօնը կանխող հինգ օրերն են: Վեցերորդ օրը Յունուար հինգն է, որ ճրագալոյցն է Ս. Ծննդեան, իսկ եօթներորդ օրը՝ Տօն է Ս. Ծննդեան եւ Աստուածայայտնութեան Յիսուսի Քրիստոսի:

ԾԻՍԱԿԱՆ ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐ
Սուրէն Արք. Գաթարոյեան

ՍԱՂՄՈՍ ԹԻՒ 16

Տէրը անոնց հետ է,
որոնք իր Հոգիով են հրազինած:
Տէրը անոնց հետ է,
որոնք զինք կը խոստովանին որպէս Ազատարարը ամենատեսակ ջրհեղեղներէն:
Տէրը անոնց հետ է,
որոնք չեն գոռոզանար:
Տէրը անոնց հետ է,
որոնք իրենք զիրենք ոչ ոքէ չեն գերադասեր:
Տէրը անոնց հետ է,
որոնք անմարդկայնութեան չեն յանձնիր:
Տէրը անոնց հետ է,
որոնք իրաւնքի եւ արդարութեան դռներն բացիլը ի սրտէ կը փափաքին:
Տէրը անոնց հետ է,
որոնք գիտեն ժայռէն զինք փառաբանող սրբարաններ կերտել:
Տէրը անոնց հետ է,
որոնք ոչ միայն իրենց սեփական, նաեւ բոլոր զոհերն համար կը սգան:
Արդարեւ, ան չի՛ ննջեր եւ չի՛ քնանար,
այլ յաւերժարթն զգաստացնողն է, իմաստնացնողն է,
պահապանն է, եւ Աջակիցն է անոնց:

ԱՐՑԱԽԵԱՆ ՍԱՂՄՈՍՆԵՐ
Գառնիկ Աւագ Քահանայ Գոյունեան

Ազգային Առաջնորդարան
Armenian Prelacy of Canada
Prélature Arménienne du Canada
514-856-1200
prelacy@armenianprelacy.ca
www.armenianprelacy.ca
Խմբագիր՝ Հոգեշնորհ Տ. Յակոբ Վրդ. Եագուպեան
3401 Olivar Asselin Montréal, Quebec H4J 1L5

horizon
ARMENIAN WEEKLY
VOL. 32 No. 25-26 (1619-1620) NOVEMBER 16-23, 2026

Vienna festival cancelled following controversy over the exclusion of Artsakh cultural ensembles

YEREVAN — The World Festival Association (WOFA) has cancelled an international cultural festival scheduled to take place in Vienna from November 27 to 30, following weeks of controversy over the exclusion of two Artsakh Armenian ensembles.

The Artsakh Cultural Preservation Centre announced on November 4 that it had received official correspondence from WOFA President Zoran Strezovski confirming the cancellation.

The association had previously invited the "We Are Our Mountains" State Song and Dance Ensemble and the State Orchestra of Artsakh National Instruments to participate in the festival.

However, on October 21, organizers withdrew both invitations, reportedly citing objections from several embassies and allegations that the ensembles were engaged in separatist activities.

The preservation centre rejected the accusations, emphasizing that performing traditional Artsakh music and dance constitutes cultural expression rather than political activity.

It requested that the organizers identify the embassies involved and provide documentary evidence supporting the allegations. No such evidence has been made public.

The controversy generated considerable criticism from Armenian cultural organizations, rights advocates and public figures.

WOFA subsequently indicated that it intended to invite the ensembles to another event planned for March 2027.

The preservation centre says it has received no detailed explanation for the cancellation of the November festival and does not claim that public pressure necessarily caused the decision.

It maintains, however, that the cancellation does not resolve the original dispute concerning the exclusion of Artsakh artists.

The episode has renewed concerns about the cultural rights of Armenians forcibly displaced from Artsakh and their ability to participate freely in international cultural events.

Armenia prepares UNESCO nominations for ancient Artashat and Syunik rock-cut settlements

YEREVAN — Armenia is preparing new nominations for UNESCO's World Heritage Tentative List, including the ancient capital of Artashat and historic rock-cut settlements in Syunik Province.

Education, Science, Culture and Sport Minister Zhanna Andreasyan announced the plans on November 6 during parliamentary discussions on the draft 2027 state budget.

According to the minister, Armenia has resumed the process of submitting heritage sites to UNESCO's Tentative List after a hiatus of nearly three decades.

The government aims to add five further monuments or groups of monuments to the Tentative List by 2031.

Preparatory work is currently focused on ancient Artashat, one of Armenia's historic capitals, as well as rock-cut settlements in Syunik. Officials also intend to develop a nomination for one of the country's fortresses.

Andreasyan highlighted other cultural heritage initiatives, including the nomination of Areni-1 Cave, a major archaeological site associated with prehistoric life and early winemaking in the Arpa River Gorge.

She also referred to a joint nomination with Iran concerning cultural traditions associated with rain and water, offering an opportunity to promote Armenia's Vardavar tradition internationally.

The submission process resumed in 2024 with the addition of the Vishaps and Cultural Landscape of Tirinkatar nomination to the Tentative List.

Inclusion on the Tentative List does not automatically confer UNESCO World Heritage status. It represents an initial stage in a longer evaluation and nomination process.

Beyond international recognition, the initiative has implications for archaeological research, cultural tourism, heritage management and the long-term preservation of Armenia's historic monuments.

The minister emphasized that effective management and conservation systems are important requirements in the UNESCO process.

The development comes amid continuing concerns over the protection of Armenian cultural heritage, particularly in territories now under Azerbaijani control.

Strengthening the protection of Armenia's surviving historical sites remains an important component of safeguarding the country's cultural identity and national heritage.

Atom Egoyan to host Q&A sessions for De Gaulle at Toronto's Pomegranate Film Festival

TORONTO FESTIVAL TO SHOWCASE 52 FILMS FROM 17 COUNTRIES, INCLUDING ARMENIA'S OSCAR SUBMISSION AND MAJOR INTERNATIONAL PREMIERES

TORONTO — Acclaimed Canadian-Armenian filmmaker Atom Egoyan will host special question-and-answer sessions following the Toronto premieres of De Gaulle, a two-part French historical epic, as Hamazkayin Toronto's 19th annual Pomegranate Film Festival went underway November 9–15 with 52 films from 17 countries.

Directed by Antonin Baudry, De Gaulle stars French-Armenian actor Simon Abkarian as the legendary French wartime leader. The screenings bring together two prominent figures in international cinema whose artistic paths previously crossed in Egoyan's acclaimed 2002 film Ararat, in which Abkarian portrayed Armenian-American painter Arshile Gorky.

The first instalment of De Gaulle, which premiered out of competition at the 2026 Cannes Film Festival, will screen on Thursday, November 12, at 7:30 p.m. The second part will follow on Sunday, November 15, at 5 p.m. Egoyan will lead a Q&A following each screening.

Now in its 19th edition, the Pomegranate Film Festival continues to serve as an important platform for Armenian filmmakers and storytellers from around the world. This year's programme features 26 North American premieres, 13 Canadian premieres and four Toronto premieres, spanning historical dramas, documentaries, animation and contemporary cinema.

Among the festival's major highlights is In the Land of Arto, Armenia's official submission for Best International Feature Film at the 2027 Academy Awards. Directed by Tamara Stepanyan and starring French actress Camille Cottin, the film, which opened the Locarno Film Festival, will screen on Friday, November 13.

The same evening will feature The Pomegranate Trees, a short film by Scarborough-born Armenian filmmaker Kamee Abrahamian, adapted from a story by celebrated Armenian-American writer William Saroyan. Abrahamian, a recipient of the 2025 Creative Capital Award, will personally introduce the screening.

Another anticipated presentation is the North American premiere of Ararat 73, a documentary revisiting a landmark chapter in Armenian football history, scheduled for November 15. The festival will also present Andy Serkis's animated adaptation of George Orwell's Animal Farm, while closing night will feature the North American premiere of A Spoonful of Love, followed by the Audience Choice Awards.

Founded in 2006 by a group of young Armenian professionals in Toronto, the Pomegranate Film Festival remains Canada's only dedicated Armenian film festival. Over the past two decades, the volunteer-run initiative has provided a platform for stories reflecting Armenian history, identity, culture and contemporary experiences, while reaching audiences well beyond the Armenian community.

Reflecting on the festival's mission, co-chair Araz Hasserjian drew a parallel between the worldwide Armenian Diaspora and the seeds of a pomegranate scattered following the Armenian Genocide.

"These films are a testament to our resilience: we are still here, and we continue to share our stories," Hasserjian said.

The festival begins with worldwide virtual screenings from November 9–11, followed by in-person presentations from November 12–15 at the Hamazkayin Theatre, Armenian Youth Centre, located at 50 Hallcrown Place in Toronto.

Access to Armenian prisoners in Baku remains blocked as Ruben Vardanyan's wife raises alarm

YEREVAN — Veronika Zonabend, the wife of imprisoned former Artsakh State Minister Ruben Vardanyan, has raised renewed concerns over restrictions on Armenian detainees held in Azerbaijan, revealing that her husband's local lawyer has been unable to meet him since August 25.

In a statement issued November 6, Zonabend said an international women's humanitarian delegation remains prepared to travel to Baku to visit Armenian prisoners and deliver letters, photographs and personal packages from their families.

The initiative, however, cannot proceed without assurances of access to the detainees and security guarantees for the delegation.

Zonabend said she has repeatedly contacted Azerbaijan's Human Rights Commissioner since June, proposing several arrangements, including visits by a smaller delegation or accompanied by a representative of the commissioner's office. None of these requests has received a response.

She also expressed concern over reports in Azerbaijani media suggesting that she could face arrest if she travelled to Baku.

The statement raised questions about the Armenian government's diplomatic efforts. Zonabend recalled meeting Foreign Ministry officials on August 17 alongside human rights lawyer Siranush Sahakyan. She said no official has subsequently been assigned to coordinate the initiative and that their written request remains unanswered.

On October 1, organizers submitted 1,254 letters addressed to Armenian prisoners to the Armenian government, seeking assistance in delivering them to Baku.

The continuing restrictions stand in contrast to expanding contacts between Yerevan and Baku, including economic exchanges and visits by Armenian delegations.

For the families of Armenian prisoners, access to their loved ones remains an urgent humanitarian concern. Zonabend stressed that the delegation's central objective is to restore family contact and continue working toward the release of all Armenian detainees.

EU commissioner says Armenia is closer to visa-free travel following biometric passport launch

YEREVAN — European Commissioner for Enlargement Marta Kos has welcomed Armenia's introduction of new biometric passports, describing the development as another step toward eventual visa-free travel between Armenia and the European Union.

In a statement published November 5, Kos said the new documents, introduced with European Union support, would facilitate border checks and make international travel easier for Armenian citizens.

The remarks followed Armenia's launch of its next-generation biometric passport and national identification system on November 1. The government formally presented the programme during an October 31 ceremony attended by Prime Minister Nikol Pashinyan and Interior Minister Arpine Sargsyan.

Armenian officials have identified the new identification system as an important component of the country's ongoing visa liberalization dialogue with the European Union.

That process began in September 2024, when Armenia and the European Commission launched formal discussions aimed at establishing visa-free travel for short stays.

In November 2025, the European Commission presented Armenia with a Visa Liberalization Action Plan outlining the reforms and requirements necessary to advance the process.

These include measures related to document security, border management, migration and other institutional standards.

A Mari Usque Ad Mare

CANADA INVESTS $4.5-MILLION IN NORCAT'S UNDERGROUND INNOVATION CENTRE

In a recent press declaration made by Viviane Lapointe, MP for Sudbury, a $4.5-million federal investment was announced for NORCAT's underground innovation centre.

The investment is funded through the Regional Defence Investment Initiative, and will help in the expansion of large-scale testing to replicate complex mining and defence-related environments, so businesses can validate new systems like: advanced communications, sensing technologies, robotics, AI-enabled analytics, GPS-denied navigation, dual-use technologies, and more.

Patty Hajdu, Minister of Jobs and Families and Minister responsible for FedNor said: "Canada was built by Canadians, and our defence industry is no different. By supporting domestic efforts to grow our armed forces through the Buy Canada plan for supplying the military, we are investing in Canada and in Northern Ontario. This will create real opportunities for businesses and workers, here at home. When we empower Canadian industries to thrive, we contribute to a safer future for all generations."

MP Lapointe added: "Greater Sudbury has the potential to become a defence powerhouse, and organizations like NORCAT are a big reason we are at the forefront. This federal investment of $4.5 million supports the evolution of Canada's only underground centre that can replicate complex mining and defence-related environments and accommodate large-scale equipment and testing. This puts Sudbury on the short list as a potential testing and validation site for the Canadian Armed Forces and NATO-aligned partners. This is not only an investment in Northern Ontario, it's an investment in Canada's sovereignty and our collective future."

GOVERNMENT OF CANADA INVESTS $21.1 MILLION IN MÉTIS NATION HOUSING

In a recent press declaration made by Rebecca Alty, Minister of Crown-Indigenous Relations, a $21.1-million federal investment was announced for the Métis Nation of Ontario. Delivered through the Urban, Rural and Northern Indigenous Housing Strategy, the funding builds upon a previously announced $31.9-million to construct affordable housing, including a newly opened 14-unit development in Midland. This investment aims to provide stability for families, create educational and employment opportunities, and ensure Indigenous Peoples can participate as full partners in building a stronger Canada.

"Access to safe, affordable housing creates the conditions for people and communities to thrive. Today's investment will help expand Métis-led housing solutions across Ontario, supporting families, strengthening communities, and creating lasting social and economic benefits. It is another step forward in our work with Indigenous partners to address housing gaps, advance reconciliation, and improve outcomes for current and future generations," said Minister Alty.

Margaret Froh, President of the Métis Nation of Ontario said: "Today is a proud day for the Métis Nation of Ontario and for the Georgian Bay Métis community. These 14 new affordable homes represent years of planning, hard work, and a shared commitment to helping Métis families remain close to their loved ones and communities. Our Métis government led this development from the purchase of the land through design and construction, guided by what our citizens told us they needed. This is Métis self-government in action, and it shows what we can accomplish when Canada and Métis governments work together."

CANADA INVESTS $750-MILLION IN DOMESTIC YEAR-ROUND FOOD PRODUCTION

In a recent press declaration made by Heath MacDonald, Minister of Agriculture and Agri-Food, a $750-million federal investment was announced to launch the Controlled Environment Agriculture Growth Pathway Program. The investment will be part of the $3.2-billion National Food Security Strategy, and will be distributed through two targeted streams. A $650-million technology adoption stream will support producers in implementing automation, robotics, lighting, and digital growing tools.

Approved projects may receive between $100,000 and $10-million to help reduce Canada's reliance on imported produce, drive economic resilience, and ensure consistent access to fresh, high-quality, and affordable food. Eligible Canadian producers, non-profit groups, and Indigenous communities are encouraged to apply.

Minister MacDonald said: "Controlled environment agriculture is transforming how food is grown in Canada. By investing in year-round production of fresh fruits and vegetables closer to home, these technologies will strengthen food security, create jobs, and support economic growth in communities across the country. Our government will continue investing in innovative solutions that strengthen our domestic food system and ensure Canadians have access to fresh, high-quality, domestic food for generations to come."

ISHKHAN GHAZARIAN

Local Journalism Initiative Reporter

Aliyev inaugurates new settlements and facilities in occupied Armenian territories of Artsakh

YEREVAN — Azerbaijani President Ilham Aliyev and First Lady Mehriban Aliyeva visited the southern territories of Artsakh on November 6, participating in ceremonies marking the opening of new residential settlements, educational institutions and industrial facilities.

According to statements issued by the Azerbaijani presidency, the visit included the inauguration of the first phase of Soltanli village in the Jabrayil district.

Azerbaijani authorities reported that the settlement now contains 420 individual houses, along with a kindergarten, medical facilities, administrative buildings and other infrastructure.

Aliyev also attended the inauguration of the first phase of Jahangirbeyli village in the Zangilan district, where he presented keys to new homes. The day's programme included the opening of the Zangilan City Education Complex and a beverage production facility in Jabrayil.

The developments form part of Azerbaijan's extensive resettlement and reconstruction programme in territories brought under its control following the 2020 war.

While Baku continues to promote new settlement projects, the question of the indigenous Armenian population's right of return remains unresolved.

More than 120,000 Armenians were displaced from Artsakh following Azerbaijan's September 2023 military offensive. No effective internationally guaranteed mechanism has been established to secure their safe and dignified return.

The protection of Armenian cultural and religious heritage, property rights and the future status of displaced communities also remain significant concerns.

The latest inaugurations underscore the contrast between Azerbaijan's ongoing state-backed resettlement activities and the absence of a comparable process enabling displaced Artsakh Armenians to return to their homes.

These unresolved questions remain central to the broader debate over accountability, minority rights and the consequences of Azerbaijan's military operations in Artsakh.

Aliyev again named among world's leading press freedom predators

PARIS — Reporters Without Borders (RSF) has again included Azerbaijani President Ilham Aliyev in its annual list of the world's leading threats to press freedom, citing systematic repression of independent journalism in Azerbaijan.

Published November 2 to mark the International Day to End Impunity for Crimes against Journalists, the organization's 2026 report identifies 33 individuals and organizations accused of undermining independent media.

Aliyev appears in the political category alongside other heads of state accused of using government power to restrict access to independent information.

RSF describes Azerbaijan as a country where critical journalism has been systematically suppressed, independent news organizations have been closed or forced into exile, and media censorship has become institutionalized.

According to the organization, 27 media professionals are currently detained in Azerbaijan.

The report highlights increasingly severe prison sentences, including terms of up to 14 years imposed on five Toplum TV staff members in July 2026.

RSF also cites legislative restrictions, expanded government control over broadcasting, the blocking of independent websites and intimidation of journalists living abroad.

Azerbaijan ranks 171st out of 180 countries in the organization's 2026 World Press Freedom Index.

The list also includes Russian President Vladimir Putin and Turkish President Recep Tayyip Erdoğan, among other political leaders and institutions accused of restricting journalism.

Ascenseur Adams Elevator Services Inc.

PO Box 30, St-Laurent, Qc. H4L 4V4

RBQ# 1812-6474-22

www.adamselevator.ca

TEL: 514-745-4455 - FAX: 514-745-6613

RENOVATION, REPAIRS, MAINTENANCE, INSTALLATION OF ELEVATORS.

Eddie, Pedro, Joyce Oughourlian

Chadir

Ghadir

Meat & Restaurant

Մեր ճաշարանէն ներս կը սպասարկուին միջին արեւելեան զանազան ճաշատեսակներ, օրինակ՝ մէնէիշ, պանիրով պէօրէկ, սուճուխ շաուրմա, հաւու եւ կովու միսով շաուրմա, հաւու եւ կովու միսով խորոված, մսաշոթ, չի քօֆթէ, լման հաւու խորոված, սուճուխ եւ այլ

ՀԱՍՑԷ՝
1848 Lawrence Avenue East
Scarborough, Ontario M1R 2Y4

ՀԵՌԱԶԱՅՆ՝
(416) 750-7404 կամ (416) 750-7400

SOUJOUKH SHAWARMA

Ունինք նայեւ թարմ, տապկուած եւ ածուխի վրայ խորոված ձուկի տեսակներ:

CASSANDRA I.D.A. PHARMACY

ՍԵՓԱԿԱՆԱՏԷՐ՝
ՊԱԼԵԱՆ ԸՆՏԱՆԻՔ

ԴԵՂԱԳՈՐԾՆԵՐ՝
ՄԱՐԱԼ ՊԱԼԵԱՆ
ՎԱՐԴԱՆ ՊԱԼԵԱՆ

ARMENIAN MEDICAL CENTRE & PHARMACY

PHARMACISTS
SARKIS BALIAN, BScPhm, RPh
MARAL BALIAN, PharmD, RPh
VARTAN BALIAN, PharmD, RPh

- Դեղագիրներու պատրաստութիւն՝ շաբաթական յատուկ տուփերու մէջ:
- Արեան ճնշման քննութիւն եւ հետեւողականութիւն՝ անվճար
- Շաքարախտի քննութիւն
- Դեղերը իրենց հասցէներուն առաքելու անվճար սպասարկութիւն
- Տարեցներու 10% զեղչ
- Կը յարգենք եւ սիրով կը կատարենք բոլոր ապահովագրական ընկերութիւններու պայմանները
- Walk-In Clinic բաց է շաբաթը 6 օր: Կրնաք բժիշկները տեսնել առանց ժամադրութեան:

Դիմեցէք մեզի եւ պիտի դառնաք մեր մնայուն յաճախորդը:

Walk-in Clinic onsite: (416) 331-9111

հասցէ՝ 2040 Victoria Park Ave. (Victoria Park & Cassandra)
Toronto, Ontario M1R 1V2 Tel : (416) 449-2040 Fax: (416) 449-2048

ՅՈԲԵԼԵՆԱԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Հովանաւորութեամբ՝ Ընկեր Գէորգ Գազանճեանին

ՇԱԲԱԹ, 5 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 2026

Նուիրուած՝

ՀՅԴ «Միհրան Փափազեան» կոմիտէութեան եւ
ՀՅԴ ԳԵՄ-ի «Լեւոն Շանթ» մասնաճիւղի 70-ամեակներուն

Կազմակերպութեամբ՝

ՀՅԴ «Միհրան Փափազեան» կոմիտէութեան, ՀՅԴ ԳԵՄ «Լեւոն Շանթ - Բեկոր Աշոտ»
մասնաճիւղի եւ ՀՕՄ-ի «Սօսէ» մասնաճիւղի միացեալ յանձնախումբին

Մասնակցութեամբ՝

Էլի Պէրպէրեանի եւ նուագախումբին

Մոնթրէալի Հայ Կեդրոնի ՀՄԸՄ Կամք «Հայկ Մարգարեան» մարզասրահէն ներս
Երեկոյեան ժամը 7:30-ին: Ճաշի սպասարկում ժամը 8:00-ին

Մուտքի նուէր՝ $150 | ՀՅԴ ԳԵՄ՝ $100

Սեղաններու վերապահման համար հեռաձայնել՝
Ընկհ. Նայիրի՝ (514) 891-4361 Ընկհ Լէա՝ (438) 340-6811

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՏՕՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆ

ԿԻՐԱԿԻ, 6 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 2026

Նուիրուած՝

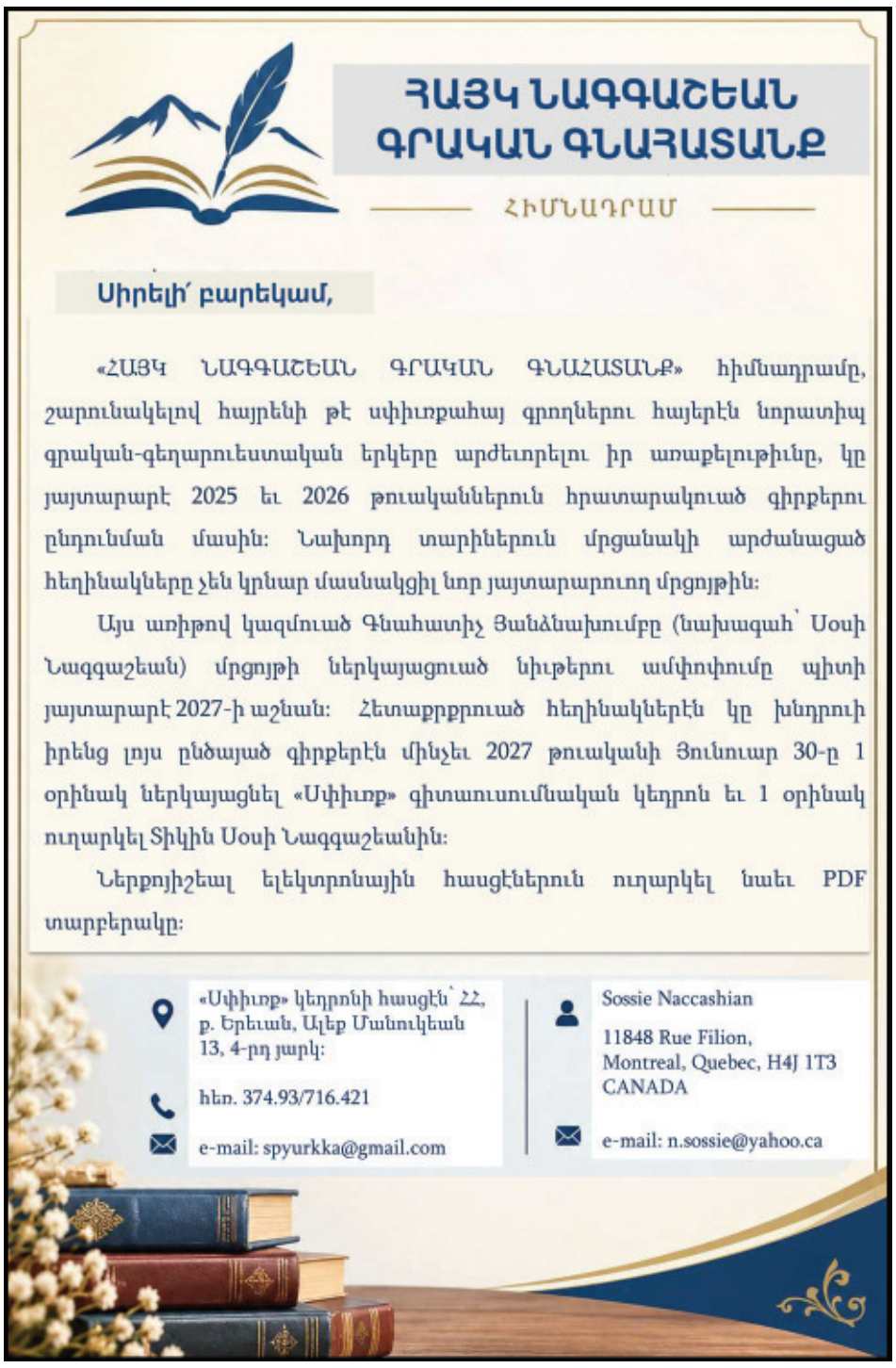
ՀՅԴ «Միհրան Փափազեան» կոմիտէութեան եւ
ՀՅԴ ԳԵՄ-ի «Լեւոն Շանթ» մասնաճիւղի 70-ամեակներուն

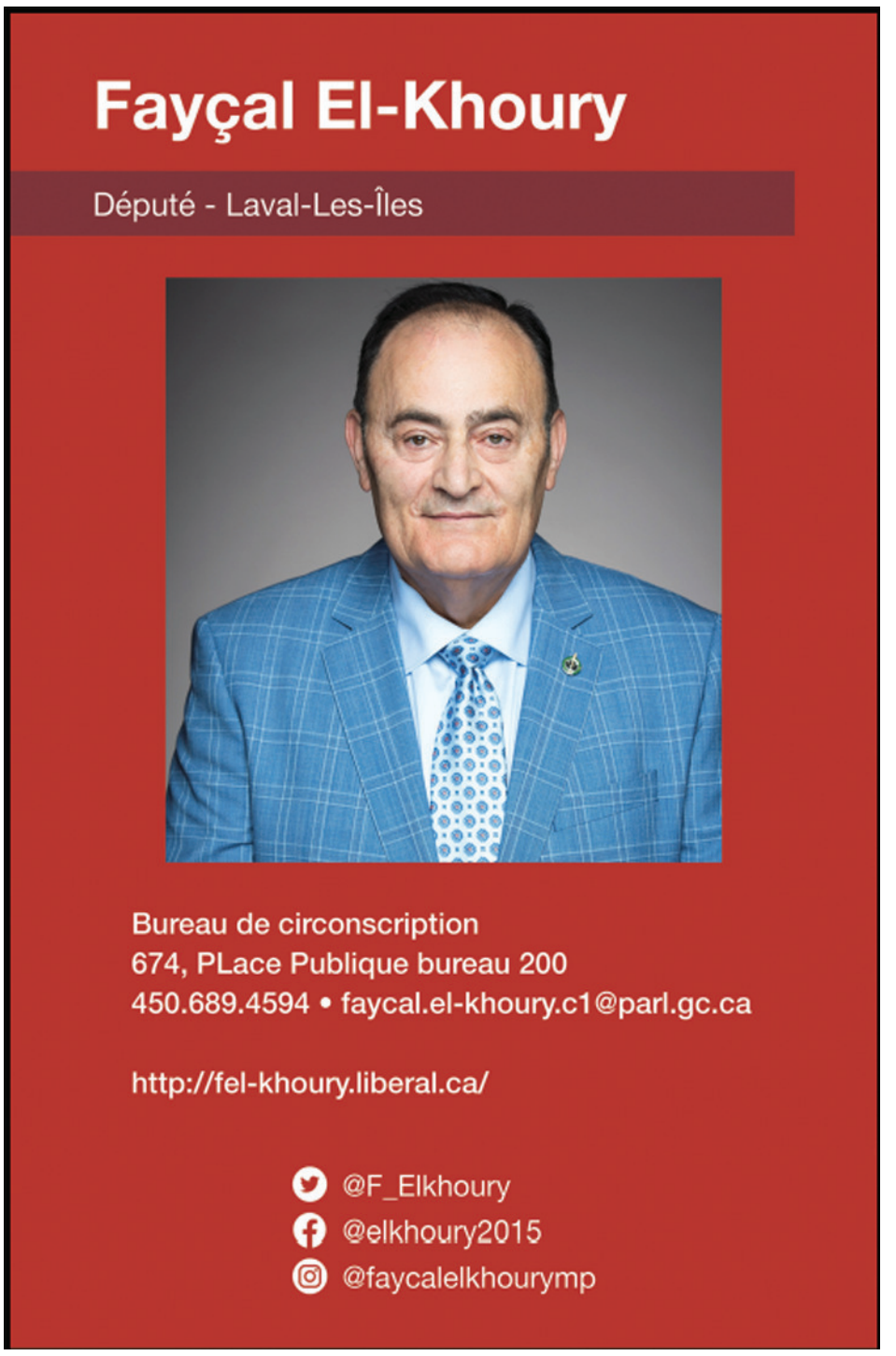
Պատգամաբեր՝ ընկ. Րաֆֆի Տօնապետեան
ՀՅԴ Բիւրոյի անդամ

Սուրբ Յակոբ Ազգային Վարժարանի Բաստրմաճեան սրահ
Երեկոյեան ժամը 7:00-ին • Մուտքը ազատ է

70 տարի | 1956–2026 | «Միշտ ձեզի հետ»

THE LUXURY YOU'VE ALWAYS DREAMED OF.
2026 LEXUS NX
Starting from $57,385*
LEXUS
LEXUS GABRIEL ST-LAURENT
3303, ch. de la Côte-de-Liesse, Saint-Laurent, QC H4N 3C2
514 747-7777, lexusgabrielstlaurent.ca
Sevag Jakmakjian
Sales Manager
jsevag@gabriel.ca
Image shown for illustration only.
* Vehicle price reflects Manufacturer's Suggested Retail Price (MSRP) in Canadian dollars and includes delivery and destination charge of $2,205.00, A/C charge of $100.00, tire levy of $22.50 and, if leased or financed - applicable RDPRM fee of up to $48.40 and PPSA service fee of up to $4.00 (varies by lease/loan/term/province), the luxury surcharge (if, and where applicable) that your selling dealer may apply to the final negotiated vehicle price, and dealer fees of up to $695.00. GST, QST, insurance, and license are not included. Conditions apply. Contact Lexus Gabriel St-Laurent for more information.

ՀԱՅԿ ՆԱԳԳԱՇԵԱՆ
ԳՐԱԿԱՆ ԳՆԱՀԱՏԱՆՔ
ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ
Սիրելի՛ բարեկամ,
«ՀԱՅԿ ՆԱԳԳԱՇԵԱՆ ԳՐԱԿԱՆ ԳՆԱՀԱՏԱՆՔ» հիմնադրամը, շարունակելով հայրենի թէ սփիւռքահայ գրողներու հայերէն նորատիպ գրական-գեղարուեստական երկերը արժեւորելու իր առաքելութիւնը, կը յայտարարէ 2025 եւ 2026 թուականներուն հրատարակուած գիրքերու ընդունման մասին: Նախորդ տարիներուն մրցանակի արժանացած հեղինակները չեն կրնար մասնակցիլ նոր յայտարարուող մրցոյթին:
Այս առիթով կազմուած Գնահատիչ Յանձնախումբը (նախագահ՝ Սօսի Նագգաշեան) մրցոյթի ներկայացուած նիւթերու ամփոփումը պիտի յայտարարէ 2027-ի աշնան: Հետաքրքրուած հեղինակներէն կը խնդրուի իրենց լոյս ընծայած գիրքերէն մինչեւ 2027 թուականի Յունուար 30-ը 1 օրինակ ներկայացնել «Սփիւռք» գիտաուսումնական կեդրոն եւ 1 օրինակ ուղարկել Տիկին Սօսի Նագգաշեանին:
Ներքոյիշեալ ելեկտրոնային հասցէներուն ուղարկել նաեւ PDF տարբերակը:
«Սփիւռք» կեդրոնի հասցէն՝ ՀՀ, ք. Երեւան, Ալեք Մանուկեան 13, 4-րդ յարկ:
հեռ. 374.93/716.421
e-mail: spyurkka@gmail.com
Sossie Naccashian
11848 Rue Filion,
Montreal, Quebec, H4J 1T3
CANADA
e-mail: n.sossie@yahoo.ca

Fayçal El-Khoury
Député - Laval-Les-Îles
Bureau de circonscription
674, PLace Publique bureau 200
450.689.4594 • faycal.el-khoury.c1@parl.gc.ca
http://fel-khoury.liberal.ca/
@F_Elkhoury
@elkhoury2015
@faycalelkhourymp

horizon
HEBDOMADAIRE ARMÉNIEN
VOL. 32 No. 25-26 (1619-1620) 16-23 NOVEMBRE 2026

Session de la commission intergouvernementale Arménie-Iran en Arménie

EREVAN—Le vice-Premier ministre de la République d'Arménie, Mher Grigoryan, a reçu le 9 novembre à Erevan, une délégation conduite par le vice-président de la République islamique d'Iran, Seyyed Hamid Pourmohammadi, a annoncé le gouvernement.

Le vice-Premier ministre a souligné la confiance politique qui unit l'Arménie et l'Iran, le programme économique fondé sur des intérêts mutuels et la volonté commune de renforcer la coopération, autant d'éléments qui constituent une base solide pour hisser les relations bilatérales à un niveau stratégique inédit.

Au cours de la rencontre, les deux parties ont insisté sur le fort potentiel de développement des relations commerciales et économiques entre l'Arménie et l'Iran et se sont félicitées de la croissance des échanges commerciaux enregistrée ces dernières années.

Les interlocuteurs ont échangé leurs points de vue sur plusieurs questions relatives à la connectivité régionale et ont constaté que le renforcement de la stabilité, le développement des liens économiques et la fluidification des communications offriraient de nouvelles perspectives aux pays de la région.

Le vice-Premier ministre Grigoryan et le vice-président Pourmohammadi se sont félicités de l'avancement des travaux préparatoires à la session de la Commission intergouvernementale mixte RA-IRI qui se tiendra à Erevan le 10 novembre 2019.

NDLR — Il est à noter que le premier ministre arménien a convenablement entamé un voyage de 2 jours à Paris, suivi d'un petit détour par la Turquie (COP31 oblige). Apparemment, se faire prendre en photo avec les iraniens n'a pas la côte chez ses mentors.

(Armenews)

Les assurances d'Erevan n'ont-elles pas convaincu Téhéran?

TÉHÉRAN — Malgré les récentes déclarations des autorités civiles iraniennes affirmant qu'elles «font confiance à leurs frères arméniens» concernant le projet TRIPP, le conseiller aux affaires internationales du Guide suprême iranien a de nouveau vivement critiqué le Premier ministre arménien.

Dans un article publié le 6 novembre dans le quotidien iranien Ettela'at, Ali Akbar Velayati a accusé Nikol Pachinian d'accroître la dépendance de l'Arménie à l'égard de l'Occident, affirmant que cette politique «ouvre un nouveau chapitre d'hostilité et de tensions dans le Caucase du Sud».

Plus encore, le responsable iranien assure avoir déjà fait part à plusieurs reprises de ses préoccupations à la partie arménienne.

Velayati a notamment indiqué que, lors de ses rencontres avec le vice-ministre arménien des Affaires étrangères — dont il ne cite pas le nom, mais qui est Vahan Kostanyan, rencontré pour la dernière fois en août 2025 — ainsi qu'avec l'ambassadeur d'Arménie en Iran, il avait clairement averti que la Russie était occupée par la guerre en Ukraine et que l'Arménie risquait de commettre une erreur d'appréciation en pensant que Moscou accordait désormais moins d'importance à la sécurité du Caucase du Sud.

Velayati a souligné que le Caucase du Sud avait toujours constitué une zone tampon essentielle à la sécurité de l'Iran.

«Et j'ai déclaré que l'Iran, avec ou sans la Russie, se considère responsable du maintien de la sécurité dans le Caucase du Sud», écrit le responsable iranien, avant d'ajouter:

«J'ai dit très clairement à l'ambassadeur arménien que si Trump et ses alliés tentaient de franchir cette ligne rouge iranienne, nous leur briserions les jambes».

Ces déclarations du conseiller du Guide suprême interviennent après la ratification, la semaine dernière, par le Parlement arménien, de l'accord stratégique arméno-américain relatif au projet TRIPP.

Les autorités arméniennes affirment que les travaux de construction de cette infrastructure commenceront l'année prochaine et que le projet sera bénéfique pour l'ensemble des pays de la région, y compris l'Iran, en leur ouvrant de nouvelles perspectives.

Ce n'est pas la première fois que Velayati adopte une position aussi ferme.

En décembre dernier, lors d'une rencontre avec l'ambassadeur d'Arménie — qu'il évoque également dans son article —, le responsable iranien avait déclaré, selon la partie iranienne, que «le projet Trump pour le Caucase est, dans les faits, identique au corridor de Zanguezour; seul le nom a changé».

L'Iran, qui entretient des relations hostiles avec les États-Unis, n'a jamais dissimulé ses inquiétudes concernant le projet arméno-américain.

Toutefois, contrairement au principal conseiller du Guide suprême, les autorités civiles iraniennes ont adopté un ton plus modéré, particulièrement ces derniers temps.

Les autorités arméniennes estiment avoir répondu de manière convaincante à l'ensemble des préoccupations iraniennes.

(RFL/RE)

La candidature turque au secrétariat général de l'ONU aurait subi un sérieux revers

NEW YORK — La candidature du diplomate turc Feridun Sinirlioğlu au poste de secrétaire général des Nations unies aurait essuyé un échec lors d'une consultation au Conseil de sécurité. Selon des informations relayées par des médias grecs, l'ancien ministre turc des Affaires étrangères n'aurait recueilli que trois voix favorables sur quinze, contre huit avis défavorables. Un résultat qui, s'il est confirmé, illustrerait les difficultés d'Ankara à faire accepter l'un de ses représentants à la tête de l'organisation internationale.

D'après ces mêmes informations, aucun des cinq membres permanents du Conseil de sécurité — États-Unis, Russie, Chine, France et Royaume-Uni — n'aurait soutenu la candidature turque. Une affirmation qui reste toutefois à confirmer officiellement.

Ce revers supposé serait notamment le résultat d'une intense mobilisation diplomatique de la Grèce, menée en étroite coordination avec la République de Chypre. Athènes, qui siège actuellement comme membre non permanent du Conseil de sécurité, aurait multiplié les démarches pour convaincre ses partenaires qu'il serait inapproprié de confier la direction des Nations unies à un représentant de la Turquie tant que celle-ci maintient sa présence militaire dans le nord de Chypre, territoire occupé depuis 1974.

Selon la presse grecque, notamment Proto Thema, la diplomatie hellénique aurait joué un rôle actif dans cette campagne d'opposition, faisant valoir qu'un ancien responsable de la politique étrangère turque ne pouvait prétendre incarner les principes des Nations unies alors que la question chypriote demeure sans solution.

Feridun Sinirlioğlu, actuellement secrétaire général de l'Organisation pour la sécurité et la coopération en Europe (OSCE), est un diplomate chevronné. Ancien ministre des Affaires étrangères et représentant permanent de la Turquie auprès des Nations unies, il avait notamment occupé ce dernier poste lors des tensions gréco-turques en Méditerranée orientale, marquées par les activités du navire de recherche Oruç Reis et par la signature du mémorandum maritime turco-libyen.

Son parcours en fait une personnalité particulièrement contestée à Athènes et à Nicosie, qui dénoncent depuis des années les ambitions territoriales et maritimes d'Ankara.

Une candidature loin derrière la favorite costaricienne

Les résultats du scrutin informel du 5 novembre, rapportés notamment par le média spécialisé PassBlue et confirmés par plusieurs titres turcs, sont particulièrement défavorables au candidat d'Ankara: trois avis favorables, huit défavorables et quatre sans opinion. Sinirlioğlu se classe ainsi sixième parmi les huit candidats en lice.

Il convient toutefois de préciser qu'il ne s'agit pas encore d'un vote définitif, mais d'une consultation informelle destinée à mesurer les chances des candidats. Les résultats détaillés ne sont pas officiellement publiés par l'ONU. Le scrutin ne permet pas non plus d'identifier avec certitude le vote des cinq membres permanents du Conseil de sécurité.

Pour être désigné, le futur secrétaire général devra obtenir au moins neuf voix au Conseil de sécurité, sans veto d'un membre permanent, avant d'être nommé par l'Assemblée générale.

Pour Ankara, ce premier résultat constitue néanmoins un revers diplomatique. Il révèle, à ce stade, la faiblesse des soutiens dont dispose son candidat pour accéder à l'une des fonctions les plus prestigieuses du système international.

Au-delà de la rivalité gréco-turque, cette séquence rappelle que les ambitions internationales de la Turquie se heurtent toujours à des résistances liées à sa politique régionale. L'occupation du nord de Chypre, les tensions en Méditerranée orientale et les différends persistants avec plusieurs de ses voisins continuent de peser sur son image diplomatique.

Un constat qui ne manquera pas de retenir l'attention en Arménie, où les ambitions régionales d'Ankara, son soutien à l'Azerbaïdjan et les conditions qu'elle pose à la normalisation avec Erevan demeurent des préoccupations majeures.

(Armenews)

Alen Simonyan en mode créatif

EREVAN — Le secrétaire du Conseil de sécurité arménien, Alain Simonyan, s'est lancé dans une recherche des zones d'ombre de l'histoire arménienne afin de tenter de justifier l'incapacité des autorités actuelles à trouver un accord avec l'ennemi. Et dans ces élucubrations, il est allé jusqu'à affirmer que le mémorial du génocide arménien «Tsitsernakaberd» n'avait pas été construit grâce aux efforts d'éminents personnalités arméniennes, mais parce qu'il s'avère que l'URSS voulait que le peuple arménien voie dans les Russes des sauveurs.

«Qui a dit que nous étions de bons voisins pour la Turquie et l'Azerbaïdjan, et qu'ils allaient rester les bras croisés à attendre que nous devenions plus forts, que nous devenions un grand Ayk et que nous les attaquions et les dévorions?», a déclaré Simonyan le 8 novembre en réponse à une remarque selon laquelle l'Arménie ne peut aujourd'hui s'asseoir à la table des négociations avec le loup, car elle n'est pas en mesure de le combattre en raison de sa faiblesse.

Simonyan a affirmé que si la Turquie ou l'Azerbaïdjan décidaient d'attaquer, l'Arménie «n'aurait pas le temps de devenir plus forte». «Cette idée fausse qu'on nous a fait gober, selon laquelle nous devons nous accrocher aux Russes sous peine d'être dévorés par les Turcs, n'a rien à voir avec la réalité. Comment pourrions-nous nous renforcer? Depuis l'effondrement de l'URSS, notre population n'a pas augmenté, contrairement à celle de l'Azerbaïdjan, qui a atteint les 10 millions», a-t-il fait remarquer lors des débats du deuxième Sommet mondial arménien.

Le secrétaire du Conseil de sécurité arménien s'est ensuite lancé dans une réflexion sur le génocide des Arméniens dans l'Empire ottoman et a exprimé de longues considérations. «Comment se fait-il que les dirigeants de l'Union soviétique nous aient autorisés, dans les années 60 du siècle dernier, à construire à Tsitsernakaberd un mémorial dédié aux victimes du génocide arménien dans l'Empire ottoman? Le but était que nous regardions toujours ce mémorial, que nous nous y rendions chaque année et que nous nous souvenions que, sans notre frère russe, les Turcs viendraient et commettraient un nouveau génocide», a déclaré Simonyan avec ironie.

Il a par ailleurs laissé entendre que le «loup déguisé en agneau» n'était pas la Turquie ni l'Azerbaïdjan, mais bien la Russie, continuant ainsi à attiser les sentiments anti-russes au sein de la société arménienne.

«S'ils le veulent, ni la base russe, ni quoi que ce soit d'autre qui nous appartienne ne pourra nous sauver. Nous ne devons pas nous bercer d'illusions. Nous ne devons pas donner de prétexte à la guerre, c'est là la garantie la plus importante de notre sécurité», a déclaré le secrétaire du Conseil de sécurité arménien.

Il a également rejeté sur la Russie l'entière responsabilité des événements liés à l'Artsakh, y compris le déclenchement des hostilités. Ce faisant, il a oublié que c'est précisément le Premier ministre arménien qui avait déclaré que «l'Artsakh, c'est l'Arménie, un point c'est tout», provoquant ainsi la guerre de 2020, avant de reconnaître, le 6 octobre 2022 à Prague, l'Artsakh comme faisant partie de l'Azerbaïdjan.

Notons que le Premier ministre arménien, lors d'une rencontre avec des représentants de la communauté arménienne de Suisse, a remis en cause le fait du génocide des Arméniens dans l'Empire ottoman. «Nous devons comprendre ce qui s'est passé et pourquoi cela s'est produit. Et comment nous l'avons perçu, par l'intermédiaire de qui nous l'avons perçu: comment se fait-il qu'en 1939, la question du génocide arménien ne figurait pas à l'ordre du jour, alors qu'en 1950, elle y est apparue? Comment cela s'est-il produit? Devons-nous le comprendre ou non?», a déclaré le Premier ministre arménien. Des experts indépendants ont tendance à penser qu'il ignore manifestement que le terme

Suite à la page **F2**

À Chouchi, les vainqueurs s'embrassent; à Erevan, les arméniens se déchirent

PAR ARA TORANIAN

Certaines images valent tous les discours. Celle de Recep Tayyip Erdogan et d'Ilham Aliev, réunis hier dans la ville de Chouchi vidée de sa population arménienne il y a tout juste trois ans ne déroge pas à la règle. Après quelques semaines de brouille, les deux frères ennemis d'un très bref instant ont retrouvé leurs réflexes. Et quel plus bel endroit, pour sceller cette réconciliation, que cette cité arménienne d'Artsakh retournée sous occupation azerbaïdjanaise, à la suite d'une opération de nettoyage ethnique menée de concert par la Turquie et l'Azerbaïdjan dans la meilleure tradition génocidaire du panturquisme?

Car les différends entre Erdogan et Aliev, pour réels qu'ils aient été, n'ont manifestement pas entamé la communauté de leurs ambitions, la convergence de leurs intérêts et cette solidarité géopolitique qui est en train de faire de l'axe Ankara-Bakou l'une des grandes forces structurantes du Caucase.

Pendant ce temps, l'Arménie s'épuise dans ses querelles intestines, des règlements de comptes, des fractures politiques et religieuses. Le pouvoir de Nikol Pachinian, loin de chercher à reconstruire un minimum de cohésion nationale après les catastrophes de 2020 et de 2023, ne fait montre d'aucun répit dans sa vindicte contre ses adversaires politiques. L'emprisonnement de Samvel Karapetian, les procédures visant des figures de l'opposition, les pressions sur l'Église apostolique jettent tous les jours un peu plus d'huile sur le feu.

Comme si le pays pouvait se permettre le luxe de ces déchirements.

La diaspora elle-même n'échappe pas à cette logique. Le «sommet» organisé à Erevan, sans ses grandes structures représentatives, a illustré les limites d'une conception du rassemblement où le régime, tout à son obsession de tout contrôler, choisit ses interlocuteurs plutôt que dialoguer avec la diversité du monde arménien. Et comme si cela ne suffisait pas, voici que la reconnaissance internationale du génocide de 1915, qui relève de l'universel et non d'un quelconque pouvoir, ne figurerait plus à l'agenda de la politique étrangère arménienne comme Nikol Pachinian l'a lui-même déclaré le 7 novembre lors de la discussion organisée par la Fondation «Restart» à Erevan.

La question n'est pas de savoir si l'Arménie doit rechercher la paix avec ses voisins. Elle le doit. Sa géographie, sa démographie, ses moyens militaires lui en font une nécessité vitale. Nul dirigeant responsable ne saurait ignorer le rapport des forces ni se payer le luxe d'une diplomatie de la provocation. Mais pourquoi tant de fermeté envers Moscou, et tant de précautions envers Ankara et Bakou? Pourquoi s'appliquer à creuser le fossé avec la Russie, partenaire stratégique historique de l'Arménie, tout en multipliant les gestes d'apaisement à l'égard de puissances qui ne donnent aucun signe de réciprocité?

Certes, la Russie a gravement failli. Elle n'a pas empêché la défaite de 2020, pas davantage que l'écrasement de l'Artsakh en 2023 et l'exode de ses habitants. Ce manquement a profondément ébranlé la confiance de la partie arménienne. Il serait absurde de le nier. Mais faut-il pour autant transformer cette désillusion en rupture stratégique, effacer d'un trait de plume une amitié inscrite dans l'histoire alors même qu'aucune garantie de sécurité équivalente ne se dessine à l'horizon?

D'autant que le divorce ne date pas d'hier. Depuis 2018, Erevan s'est engagé dans un retournement progressif mais constant de ses orientations. Moscou, échaudé par les révolutions de couleurs, y a vu un coup porté à sa sphère d'influence, et semble désormais y répondre par des représailles, allant jusqu'à approfondir sa coopération avec Bakou. Une évolution inquiétante, dont l'Arménie pourrait payer le prix. D'autant plus que demeure sujette à caution la solidarité de ses nouveaux partenaires occidentaux, en dehors de leur soutien, bien compréhensible de leur point de vue, à la personne de Nikol Pachinian.

Ni Bruxelles ni Washington n'ont en effet freiné Bakou pour empêcher l'anéantissement de l'Artsakh. Aucun ne s'est engagé à défendre militairement l'Arménie. Tout ce beau monde se tait sur les otages. Et l'exécutif européen, contrairement aux préconisations de son Parlement à Strasbourg, continue d'entretenir avec Bakou une relation énergétique dont les contradictions avec ses principes revendiqués sont difficiles à dissimuler.

Quant à l'adhésion européenne, elle demeure une perspective sans calendrier ni garantie. Peut-on raisonnablement hypothéquer des équilibres stratégiques existants contre la promesse incertaine d'une protection future, alors même que le vieux continent est traversé par de multiples crises?

Le sujet n'est pas de se rapprocher de l'Occident. C'est une nécessité absolue. Il est de croire qu'un changement d'alliances permettra de produire une nouvelle sécurité. Il n'est pas davantage de conserver des relations avec la Russie, mais de savoir le faire avec le moins de dépendance et d'exclusive possible. Sans rupture, toutefois. Une petite nation ne peut se permettre ni la servilité envers les uns, ni le conflit inconsidéré avec les autres. Sa diplomatie devrait chercher à multiplier ses appuis, non à les opposer. Et surtout, elle devrait cesser de confondre le besoin de la paix avec la nécessité de donner constamment des gages à ceux qui conspirent à sa perte depuis 150 ans.

A quoi bon avoir un État, si nous fragilisons le sentiment national qui devrait le porter? A quoi bon avoir une diaspora organisée, que nous envie Aliev et Erdogan, si nous nous employons à la diviser? Pourquoi prendre le risque de sacrifier des partenaires, sans avoir obtenu de garanties par ailleurs?

À Erevan, les terrasses sont pleines, les restaurants prospèrent, les immeubles poussent, la vie continue. Bravo! Mais cette vitalité ne saurait tenir lieu de vision stratégique. Le dynamisme d'une capitale ne mesure ni la solidité d'une nation, ni sa capacité à affronter les périls qui l'entourent. Les peuples ne disparaissent pas seulement lorsqu'ils perdent des guerres. Ils s'affaiblissent aussi quand ils perdent la conscience de ce qui les unit, la volonté de défendre ce qui leur reste et la lucidité nécessaire pour distinguer leurs adversaires de leurs partenaires.

C'est une leçon de géopolitique qu'Erdogan et Aliev ont offert le 8 novembre à Chouchi. Ils peuvent se quereller sur tout. Ils savent se rejoindre sur l'essentiel.

À Erevan, c'est en ce moment souvent l'inverse. Et c'est peut-être dans cette terrible corruption des valeurs, plus encore que dans les rapports de forces militaires, que réside aujourd'hui le plus grand danger pour le monde arménien.

9 novembre 2026 *(Armenews)*

ALEN ...

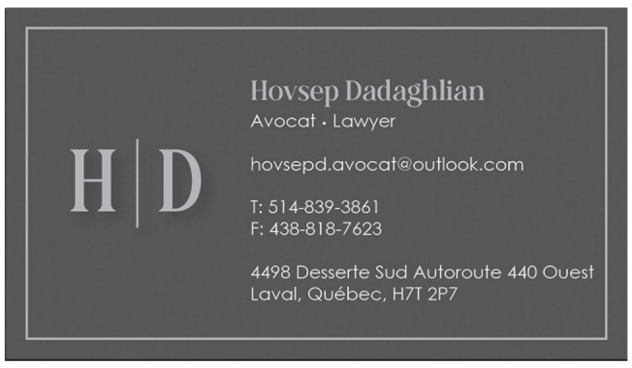
suite de la page **F1**

«génocide» n'a été introduit dans le vocabulaire que par le spécialiste du génocide Raphael Lemkin en 1944, ou bien qu'il tente délibérément de créer un récit selon lequel «cette question a été soulevée de manière artificielle par l'Union soviétique afin de faire pression sur la Turquie».

Auparavant, en octobre dernier, le ministre arménien des Affaires étrangères, Ararat Mirzoyan, avait déclaré devant le Parlement que la question de la promotion de la reconnaissance internationale du Génocide des arméniens dans l'Empire ottoman ne relevait pas de la compétence du ministère arménien des Affaires étrangères. Il a ensuite repris les arguments avancés depuis des décennies par Ankara, selon lesquels cette question relève de la compétence des historiens. En réalité, par cette déclaration, Mirzoyan a confirmé les craintes des experts, exprimées précédemment, selon lesquelles les autorités arméniennes actuelles seraient prêtes à tout pour normaliser leurs relations avec la Turquie, au mépris de leurs propres intérêts nationaux, notamment en ce qui concerne la reconnaissance internationale du Génocide des arménien.

Rappelons que le Génocide des arméniens dans l'Empire ottoman a été le premier génocide du XXe siècle. Les Arméniens commémorent les victimes de cette tragédie chaque année, le 24 avril. La Turquie rejette traditionnellement les accusations d'extermination massive de plus de 1,5 million d'Arméniens. Le génocide du peuple arménien a été reconnu par de nombreux États et par plusieurs organisations internationales faisant autorité. L'Uruguay a été le premier pays à reconnaître ce génocide, en 1965. Ce fait a ensuite été reconnu par Chypre, la Russie, la Grèce, le Canada, le Liban, la Belgique, la France, le Paraguay, l'Argentine, la Suède, la Bolivie, le Royaume-Uni, les Pays-Bas, la Slovaquie, l'Allemagne, la Lituanie, le Venezuela, la Pologne, le Chili, la Suisse, le Brésil, le Luxembourg, l'Autriche, le Vatican, la République tchèque, le Danemark, le Portugal, ainsi que le gouvernement provisoire de la Libye, les États-Unis, la Syrie, le Parlement européen et le Conseil œcuménique des Églises.

(Arminfo/Armenews)

ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԶՐՈՅՑՆԵՐ

Եկողներն ու չեկողները

Վերջերս, ժողովի մը առթիւ, ի տես ներկաներուն փոքր թիւին, «օր մըն ալ այս մասին գրէ՛» ըսին ինծի կամ թերեւս ալ հրահանգելու պէս պահանջեցին ոմանք։

Արդարեւ մտածուելիք նիւթ մըն է, չէ՞, ի վերջոյ, ժողովներու ներկայութեան կամ բացակայութեան հարցը։ Բայց ոչ միայն այդ։ Ինչո՞ւ ոչ նաեւ ժողովներու անհրաժեշտութեան հարցը՝ հաղորդակցութեան ներկայ դիւրութիւններու այս ժամանակներուն։

Ըսողներ կան, թէ երիտասարդները ժողով ընել չեն սիրեր։ Ըսողներ կան, թէ վարչութիւններու եւ յանձնախումբերու անդամները իրարու հետ մնայուն կապի մէջ ըլլալով, շատ հարցեր կրնան լուծել ժողովէ դուրս, եւ արագ լուծել՝ առանց երկար-բարակ վիճելու ու ժամավաճառ ըլլալու։

Նաեւ, իմաստ ունի՞ ժողով գումարել՝ ժողով ընելու սիրոյն, կամ պարզապէս կանոնագիրը մը յարգելու համար։ Կանոնագիրը գործելակերպի ընթացքին համաձայն կը մշակուի եւ ոչ՝ հակառակը։

Այս հարցերու քննարկումը չէ, որ կ'ուզեմ այստեղ ընել։ Աւելի կրնայ կատարուիլ կազմակերպութեան մը պատկան մարմիններու եւ ժողովներու (գարձեալ ժողովներո՛ւ) ճամբով, կամ այլ միջոցներով։ Փորձառու անդամներ ու մանաւանդ վարչականներ միասնաբար կրնան լաւապէս քննել անոնց բոլոր երեսներն ու յանդիլ տրամաբանական եզրակացութիւններու։

Նպատակս այսօր խօսիլ է ժողովի եկողներու եւ չեկողներու մասին։ Ո՞վ են եկողները, ո՞վ՝ չեկողները։ Ինչո՞ւ կու գան, ինչո՞ւ չեն գար։ Ի՞նչ պատճառներ, պատրուակներ, առարկութիւններ կամ արդարացումներ կը տրուին։

Կը սկսիմ ժողովի չեկողներէն։ Ո՞վ են անոնք։ Պիտի փորձեմ գանոնք թուել՝ առանց որեւէ կարեւորութեան կամ առաջնահերթութեան կարգի։ Որովհետեւ իւրաքանչիւր ընկերոջ կամ անդամի պարագային այդ կարգը կրնայ փոխուիլ։

Առնենք տարիքի հարցը։ Յառաջացած տարիքը կարեւոր ազդակ մըն է, որ կը մղէ մեզմէ ոմանց մուծը կոխելէն եառ տունէն դուրս չելլել, ինքնաշարժ չքշել։ Տեսողութեան հարց կայ, անակնկալ իրավիճակներու արագ հակազդելու հարց եւ այլն։

Ապա առողջութեան հարց ալ կայ, որ միշտ չէ, որ տարիքի առնչուած է։ Ի հարկէ շատ ընդարձակ դաշտ մըն է այս, բայց յատկապէս նշեմ սահ-ինկողներու եւ մէկ տեղը, մանաւանդ կոնքը կոտրողներու պարագան։ Կարելի՞ է մեղադրել երբ ասանկները կը բացակային ժողովներէ։

Գործի խնդիրը։ Ամբողջ օրը աշխատած, նստակեաց թէ ոտքի, մանաւանդ անձնական գործ ունեցող ու յաճախ երկար ժամեր աշխատելու ստիպուած մարդիկ ինչպէ՞ս ժողովի գան։ Նաեւ անոնք, որոնց օրուան գործը բաւարար հասոյթ չ'ապահովեր իրենց եւ երեկոյեան ալ տարբեր աշխատանքով կը ջանան ծայրը-ծայրին բերել։ Տուն դարձին, անոնց աչքը անկողնին ուղղուած պիտի ըլլայ…

Հապա ուսո՞ւմը, յատկապէս բարձրագոյն, մասնագիտական ուսման հետեւող ուսանողներու պարագային։ Եւ դեռ անոնք, որ ուսման առընթեր պիտի աշխատին ալ, իրենց ուսման, նոյնիսկ ընտանիքին ծախսերը հոգալու համար։

Ջմռռնանք նաեւ փոքրահասակ զաւակ ունեցողները, յատկապէս մայրերը, որոնք հաւանաբար թէ՛ դուրսը պիտի աշխատին՝ ընտանիքի եկամուտը ապահովելուն մասնակից ըլլալով, թէ՛ տունը՝ ճաշը պիտի պատրաստեն, տղոց դասերուն պիտի հետեւին։ Տակաւին ժողովի՞ ալ գան։

Չեմ խօսիր ժողովներու օրակարգերուն երբեմն երկար, երբեմն ձանձրացուցիչ ըլլալուն մասին, ժողովները միշտ մէկուն կամ միւսին անյարմար օրերու կամ ժամերու դումարուելուն մասին եւ նման առարկայական հարցերու, որոնք, ըստ իս, դիւրաւ կը սրբագրուին իմաստուն վարչութիւններու եւ յանձնախումբերու միջոցաւ, մինչ վերեւը նշուած ենթակայական հարցերուն անոնք յաճախ լուծում չեն կրնար հայթայթել։

Այժմ խօսինք ժողովի եկողներուն մասին։ Անո՞նք ո՛վ են, ինչո՞ւ կու գան։ Առնենք այն կարգով, որ չեկողներուն մասին գրուեցաւ։

Նախ՝ տարիքի հարցը։ Չէ՞ք նկատեր, որ աւելի շատ տարեցներն են ժողովի եկողները։ Ինչպէ՞ս կ'ընեն։ Ոմանք կը գտնեն բարեացակամ դրացի մը, ծանօթ մը կամ զաւակ մը, որ նոյն ժողովին պիտի երթայ, կ'ընկերանան անոր, նոյնիսկ եթէ ան ժողովին երթալիք չէ, կը խնդրեն, որ զիրենք տանի ակումբ, վստահ, որ վերադարձնող մըն ալ պիտի գտնեն։ Աչքերնին կ'առնեն երբեմն ալ, հակառակ բոլոր դժուարութիւններուն, յամենայն դէպս իրենց ինքնաշարժով գալ։

Առողջութե՞ն հարցը։ Յաւազերծիչ մը կ'առնեն եւ կու գան։ Գաւազանով, քայլակով, մինչեւ անգամ անկելաթոռով կու գան։

Աչխատանքէ վերադարձողները սանտուիչ մը կը նետեն իրենց բերանը եւ աչխատանքի զգեստներով անգամ կը վազեն ժողովի։ Քունէն ալ կը կտրեն ի հարկին։ Բայց կու գան։

Ուսանողները պատիւի հարց կ'ընեն ժողովէն չբացակայիլը։ Գիչերը ցերեկին կը խառնեն ու կու գան։

Զաւակ ունեցողներն ալ իրենց ծնողքը, ընկերը կամ ընկերուհին կամ մանկապահ մը կը ճարեն ու կու գան։

Եւ դեռ կան անոնք, ժողովախտէ տառապողնե՞ր պիտի կոչէք, որոնք նոյն օրը մէկ ժողովէն կ'ելլեն միւսը կը մտնեն։

Գալով ժողովներու բովանդակութեան, կը սորվին հանդուրժել, կ'աչխատին մասնակից ըլլալ՝ բարելաւելու համար, բայց գիտակցելով իրենց ներկայութեան կարեւորութեան՝ կու գա՛ն, տակաւին կու գան, անպայման կու գան։

Աւելցնեմ, որ միայն ժողովներու հարց չէ այս բացակայութեան հիւանդութիւնը։ Նաեւ կայ բացակայութիւնը այլազան ձեռնարկներու, հաւաքներու եւ մասամբ նորին։ Եւ հանգանակութիւններէ խուսափիլը կայ։

Թէ ինչո՛ւ ոմանք, մեծ թիւերով, այդպէս՝ չե՛ն գար, ուրիչներ ալ, նուազ մեծ թիւերով, այսպէս՝ կու գա՛ն, կը ձգեմ որ դուք եզրակացնէք, սիրելի ընթերցողներ։

ՎՐԷԺ-ԱՐՄԷՆ
«Դրօշակ», 2026-10

CAMAM

3401, Olivar Asselin, Montréal, Qc H4J 1L5
397, boul. des Prairies, Laval, Qc H7N 2W6
45 Hallcrown Place, Willowdale, On M2J 4Y4
To donate online www.camam.org

Ի ՅՈՒԾ
Պետիկ Հայրապետեանի

Ստորեւ կը ներկայացնենք Պետիկ Հայրապետեանի թաղման արարողութեան, որ տեղի ունեցաւ 22 հոկտեմբեր 2026-ին, Ս. Յակոբ Առաջնորդանիստ Մայր եկեղեցւոյ մէջ, ՀՅԴ «Սարգիս Զէյթլեան» կոմիտէութեան անունով, Միրնա Փուտուլեանի ընթերցած դամբանականը.

Սիրելի հարազատներ, ընկերներ եւ բարեկամներ.Այսօր սրտի խոր կսկիծով հաւաքուած ենք հրաժեշտ տալու մեր սիրելի ընկերոջ՝ Պետիկ Հայրապետեանին, որուն կորուստը ծանր ցաւ է ոչ միայն իր հարազատ ընտանիքին, այլեւ ՀՅԴ «Սարգիս Զէյթլեան» կոմիտէութեան եւ մեր ամբողջ համայնքին համար։

Կանուխ տարիքէն, դեռ Լիբանանի մէջ, միանալով Հայ Յեղափոխական Դաշնակցութեան շարքերուն, ան ընտրեց ծառայութեան եւ պատասխանատուութեան ուղին, որուն հանդէպ մնաց հաւատարիմ մինչեւ իր կեանքին վերջին օրերը։ Յատկանշական է, որ անոր կուսակցական կնքահայրը եղած էր ընկեր Սարգիս Զէյթլեանը, ինչ որ աւելի եւս խորհրդանշական ու իմաստալից կը դարձնէր իր կապը մեր կոմիտէութեան հետ։

Ընկեր Պետիկը իսկական նուիրեալ ընկեր էր, որ երբեք չվարանեցաւ իր ամբողջական ներդրումը բերելու։ Անոր ներկայութիւնը մեր բոլոր ձեռնարկներուն մէջ միշտ եղաւ զգալի, քաջալերիչ եւ հաստատուն։

Ընկեր Պետիկը տարիներ շարունակ մեծ ջանք թափեց ու աշխատանք տարաւ ՀՄԸՄ-ի Լաւալի մասնաճիւղի ստեղծման համար, մաս կազմելով անոր հիմնադիր վարչութեան եւ միշտ սատար կանգնելով մեր երիտասարդութեան, մարզական ու սկաուտական կեանքին։

Դաշնակցականի երդումը ընկեր Պետիկին համար պարզապէս բառեր չէին, այլ՝ ապրելակերպ եւ սկզբունքային ուղեցոյց։ Ուր որ ալ ըլլար՝ կուսակցական ժողովներուն, ակումբէն ներս թէ համայնքային կեանքի տարբեր հանգրուաններուն, ան միշտ ներկայ էր իր գործուն մասնակցութեամբ եւ պատասխանատուութեան բարձր գիտակցութեամբ։ Անոր նուիրումը կ'արտայայտուէր ոչ թէ խօսքերով, այլ՝ իրական ու տեւական գործերով։ Լաւալի Հայ կեդրոնի «Հայրապետեան» ժողովասենեակի նորոգումն ու կահաւորումը՝ կատարուած իր եւ իր երկու եղբայրներուն՝ Վարուժին եւ Պօղոսին կողմէ, անոր վաստակին վառ ապացոյցն է, որ կենդանի հետք կը ձգէ մեր համայնքէն ներս։ Ան միշտ պատրաստ էր սատար կանգնելու եւ աջակցելու կոմիտէի բոլոր աշխատանքներուն։

Սիրելի՛ ընկեր Պետիկ, Քու բացակայութիւնդ խորապէս պիտի զգացուի մեր շարքերէն ներս։ Մենք երախտագիտութեամբ պիտի յիշենք քու ազնիւ վաստակդ, ընկերային ոգիդ եւ նուիրումդ։ Մեր խորին ցաւակցութիւնները կը յայտնենք սիրելի տիկնոջ՝ Արփիին, զաւակներուն՝ Հուրիկին եւ Սեւակին, թոռներուն՝ Վարագին, Սարինին, Տանիէլին եւ Էմմային, հարազատներուն եւ բոլոր ընկերներուն։ Թող հողը թեթեւ գայ վրադ, իսկ հոգիդ հանգչի յաւերժական խաղաղութեան մէջ։

ՀՅԴ... Սկիզբը կարդալ էջ 1

Հայ Դատի Կեդրոնական Խորհուրդը յիշեցուցած է, որ 16 հոկտեմբեր 2020-ին, իբրեւ ՄԱԿ-ի մօտ Թուրքիոյ մշտական ներկայացուցիչ, Սինիրլիօղլու պաշտօնական նամակով ժխտած էր Հայոց Ցեղասպանութիւնը եւ անհիմն որակած Արցախեան պատերազմի ընթացքին սուրիացի վարձկաններու մասնակցութեան մասին տեղեկութիւնները։ Յայտարարութիւնը կ'անդրադառնայ նաեւ յուլիս 2026-ին հրապարակուած զրոյցի մը, որուն ընթացքին ԵԱՀԿ-ի ընդհանուր քարտուղարի պաշտօնը զբաղեցնող Սինիրլիօղլու պատրաստակամութիւն յայտնած էր ուսումնասիրելու Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի հեռացման աջակցելու կարելիութիւնները։

Ընդգծելով, որ ՄԱԿ-ի ընդհանուր քարտուղարը պարտաւոր է գործել անկախ եւ հաւատարիմ մնալ ՄԱԿ-ի կանոնադրութեան սկզբունքներուն, Հայ Դատի Կեդրոնական խորհուրդը Ազահովութեան խորհուրդի անդամներուն կոչ ուղղած է չաջակցելու Սինիրլիօղլուի թեկնածութեան, իսկ վերջինէս պահանջած է հրապարակաւ յստակացնել Հայոց Ցեղասպանութեան ժխտման եւ Հայոց Եկեղեցւոյ ներքին գործերուն միջամտելու վերաբերեալ իր դիրքորոշումները։

Նոյեմբեր 9-ի յայտարարութեան վեցերորդ տարելիցին՝ ընդդիմութիւնը կը վերահաստատէ ապազգային օրակարգին դէմ պայքարելու իր վճռակամութիւնը

ԵՐԵՒԱՆ.- Նոյեմբեր 9-ին, 2020 թուականի Արցախեան 44-օրեայ պատերազմը դադրեցուցած եռակողմ յայտարարութեան ստորագրութեան վեցերորդ տարելիցին առիթով, Ազգային ժողովի «Հայաստան» խմբակցութեան պատգամաւորները այցելեցին Եռաբլուր զինուորական պանթէոն՝ յարգանքի տուրք մատուցելու հայրենիքի պաշտպանութեան համար նահատակուած հայորդիներու յիշատակին։

Լրագրողներու հետ զրոյցներու ընթացքին ընդդիմադիր պատգամաւորները խստօրէն քննադատեցին Նիկոլ Փաշինեանի իշխանութեան վարած քաղաքականութիւնը՝ընդգծելով, որ նոյեմբեր 9-ի յայտարարութեան ծանր հետեւանքները կը շարունակեն սպառնալ Հայաստանի անվտանգութեան եւ ինքնիշխանութեան։

ՀՅԴ Հայաստանի Գերագոյն մարմինի անդամ, «Հայաստան» խմբակցութեան պատգամաւոր Գեղամ Մանուկեան յայտարարեց, որ տակաւին ամբողջութեամբ չեն գնահատուած եւ իմաստաւորուած նոյեմբեր 9-ի «անձնատուական փաստաթուղթ»ին հետեւանքները՝ զայն որակելով այդ ժամանակուան իշխանութիւններու «կազմակերպուած անկազմակերպուածութեան ողբերգական արդիւնքը»։

Մանուկեան շեշտեց, որ իշխանութիւնները շարունակած են շահարկել այդ փաստաթուղթը, իսկ այսօր հպարտութեամբ կը ներկայացնեն TRIPP նախաձեռնութիւնը, որ Ատրպէյճանին Նախիջեւանի հետ անխոչընդոտ հաղորդակցութեան կարեւորութիւն կու տայ։ Ան նաեւ անդրադարձաւ Պաքուի հակահայ քաղաքականութեան, որ յանգեցաւ Արցախի շրջափակման եւ 2023-ի սեպտեմբերին արցախահայութեան բռնի տեղահանութեան։

ՀՅԴ անդամ, «Հայաստան» խմբակցութեան քարտուղար Արթուր Խաչատրեան իր կարգին մերժեց իշխանութիւններու այն պնդումները, թէ Հայաստանի եւ Ատրպէյճանի միջեւ խաղաղութիւն հաստատուած է։

«Ի՞նչ խաղաղութիւն, եթէ երկրի մէկ մասը բռնագրաւուած է թշնամի պետութեան կողմէ։ Ի՞նչ խաղաղութիւն, եթէ թշնամին կը շարունակէ սպառնալ, իսկ Արցախի ռազմաքաղաքական ղեկավարութիւնը պատանդ կը պահուի, արցախահայութեան կ'արգիլուի վերադառնալ իր հայրենիքը, եւ Արցախի մէջ ամէն օր կը ոչնչացուի հայկական հետքը», ընդգծեց Խաչատրեան։ Ան շեշտեց, որ ներկայ իրավիճակը իրական խաղաղութիւն չէ, այլ 2020-ի սեպտեմբեր 27-ին սկսած պատերազմի ժամանակաւոր դադարի փուլ մը։ Իր կարգին, «Հայաստան» խմբակցութեան ղեկավար Աննա Գրիգորեան յայտարարեց, որ իշխանութիւններու խոստացած խաղաղութիւնը իրականութիւն չի դառնար, մինչ Ատրպէյճան կը շարունակէ նոր պահանջներ ներկայացնել Հայաստանին։ Գրիգորեան ընդգծեց, որ Հայաստանի հիմնական ընդդիմադիր քաղաքական ուժերը համախոհութիւն գոյացուցած են մէկ առանցքային հարցի շուրջ՝ թոյլ չտալ Հայաստանի Սահմանադրութեան փոփոխութիւնը ալիեւի պահանջներուն համաձայն։

Ան վստահեցուց, որ ընդդիմադիր պատգամաւորները պիտի գործադրեն իրենց բոլոր կարելիութիւնները՝ կանխելու «Ալիեւի պարտադրած Սահմանադրութեան» հանրաքուէի ներկայացումը, միաժամանակ կարեւոր նկատելով ժողովուրդին հետ անմիջական աշխատանքը եւ հանրային համախմբումը։

Վեց տարի ետք, նոյեմբեր 9-ի յայտարարութեան հետեւանքները, Պաքուի մէջ պահուող հայ գերիներու ճակատագիրը եւ արցախահայութեան վերադարձի իրաւունքը կը շարունակեն մնալ ազգային օրակարգի չլուծուած հիմնախնդիրներ։

Փոքրերու Պատմութեան Ժամուն իւրայատուկ սարդոստայններ պատրաստուեցան

ՄՈՆԹՐԷԱԼ.- Համազգայինի Քեպէկի «Սանահին» մասնաճիւղի Փոքրերու Պատմութեան Ժամի այս տարեշրջանի երկրորդ հանդիպումը տեղի ունեցաւ ուրբաթ, 30 Հոկտեմբեր 2026-ին, կէսօրէ ետք ժամը 6:00-7:00, «Կէօնճեան» կեդրոնին մէջ։

Ընթերցումէն առաջ, Ասօ Մախուլեանի չուփի ընկերակցութեամբ, փոքրիկները ունկնդրեցին հայկական մշակութային երգ մը՝ հաճելի եւ հայկական մթնոլորտի մը մէջ սկսելով իրենց հանդիպումը։ Այնուհետեւ, ՓՊԺ-ի յանձնախումբէն Աղի Քելլէեան ներկայացուց «Սեւուլիկ Սարդը» պատմութիւնը։ Անոր պատմելու հետաքրքրական եւ իւրայատուկ ոճը անմիջապէս գրաւեց փոքրիկներուն ուշադրութիւնը։ Անոնք մեծ հետաքրքրութեամբ հետեւեցան պատմութեան ընթացքին՝ միաժամանակ նոր դիտելիքներ ձեռք բերելով սարդերուն եւ անոնց առանձնայատկութիւններուն մասին։ Պատմութեան ընթերցումէն ետք, յանձնախումբին առաջնորդութեամբ, փոքրիկները մասնակցեցան ստեղծագործական աշխատանքին։ Անոնք հնարաւորութիւն ունեցան գործի դնելու իրենց երեւակայութիւնն ու ստեղծագործական կարողութիւնները, պատրաստելով սարդին ոստայնը։ Տարբեր նիւթերու միջոցաւ եւ իրենց սեփական գաղափարներուն հիմամբ, իւրաքանչիւր փոքրիկ իր մասնակցութիւնը բերաւ այս զուարճալի աշխատանքին՝ ստեղծելով իր իւրայատուկ ոստայնը։ Անհամբեր կը սպասենք ձեզ յաջորդ մեր հանդիպման, որ տեղի պիտի ունենայ նոյեմբեր 20-ին, միասին նոր պատմութիւն մը բացայայտելու։

Սիլվի Օգճեան - ՓՊԺ յանձնախումբ

Խնդակցութիւն

«Հորիզոն Մետիա»-ի խմբագրակազմն ու անձնակազմը կը շնորհաւորեն Գրական, Անգլերէն եւ ֆրանսերէն յաւելուածներու խմբագիր Վիգէն Աբրահամեանը, երկրորդ թոռնիկով մը բախտաւորուելուն ուրախ առիթ։

horizon
HORIZON
Hebdomadaire arménien
Armenian Weekly
Publié par / Published by
Les Publications Arméniennes (1991)
3401, Olivar-Asselin
Montréal, Québec
Canada H4J 1L5

Abonnement annuel / Yearly subscription
Canada
2e classe - 2nd class: $80 plus applicable taxes
1re classe - 1st class: $95
États-Unis / USA
1re classe - 1st class: $95 US
Ailleurs / Elsewhere
1re classe - 1st class: $125 US

Administration / Publicité
Sylva Ehramdjian-Bachekjian (General Manager)
Tél.: (514) 332-3757
E-Mail:sylva@horizonweekly.ca

Courrier de deuxième classe /No. 40065294 / Second class mail
Dépôt légal: bibliothèques nationales du Québec et du Canada - ISSN 0708580X

Վարիչ Խմբագիր՝ Սեւակ Պէլեան
Վարչական պատասխանատու՝ Սիլվա Էհրամճեան
Աւագ խմբագիր՝ Վրէժ-Արմէն Արթինեան
Անգլերէն/Ֆրանսերէն՝ Վիգէն Աբրահամեան, Թինա Սիւլահեան
Սրբագրիչ՝ Սոնա Թիթիզեան
Ծանուցումներու ձեւաւորում՝ Լորի Խաչերեան

Թորոնթոյի Ներկայացուցիչներ՝ Գրիգոր Հոթոյեան, (416) 494-1921
Ժագ Վարոեսեան, (416) 722-9225

Լուսանկարիչներ՝ Արմէն Ալեմեան, Մայք Թաշճեան, Իշխան Ղազարեան, Վազգէն Տէկիրմէնճաք

Financé par le gouvernement du Canada
Funded by the Government of Canada
Canada

HEARING AID SOURCE / COMMUNITY & CARE

ADVERTISEMENT

My Journey With The Armenia Hearing Aid Mission

By Edmond Ayvazyan | Hearing Aid Source

Personal care, one fitting at a time.

Preparing hearing aids for the mission in Armenia.

704 people. Countless stories.

This year, 704 people were fitted with hearing aids during the Armenia Hearing Aid Mission. It is an impressive number, but after being there, I have realized that 704 doesn't really tell the story.

People travelled for hours. They moved from ear examinations and earmolds to fitting, instruction and quality control, leaving with supplies and a follow-up appointment. This continued for three days.

My five minutes

I spent only two to five minutes with many patients. Unlike my Toronto clinic, we often had no hearing test to work from. We used devices in graduated power levels: educated guesswork, not a gold-standard fitting.

Still, I worked carefully to find comfortable amplification and a well-fitting earmold. Efficiency mattered, but so did quality.

The moment a smile appears

Our fitting room was chaos: clinicians working, dozens waiting, conversations everywhere and hearing aids whistling as they were prepared. My goal was balanced, comfortably audible sound so each person could hear me speaking.

Sometimes an ear someone had essentially written off began hearing again. You could see the surprise. And then came the smile.

My assistant

I brought my 12-year-old daughter, Sophie. She became my assistant, documenting each person's hearing aids and settings. She also watched the difference between the people who arrived and those who left.

Afterward, she remembered the smiles and jokes. "It was making me happy to see that," she said.

What Sophie remembered

One woman kept making jokes while I fitted her. Sophie remembered how happy the woman and her family became, and the hug she gave me afterward.

For me, it was one of hundreds of interactions. Sophie remembered it.

Why I would go again

By the third day, my back ached and my voice was strained. And I was happy. I love using a skill I have spent much of my life learning to help my people.

Would Sophie return? "Absolutely." Why? "Because it was fun. Also, it was really nice to help people."

Next year marks the mission's 10th anniversary. I would go again. Hopefully, I'll have my assistant with me.

Restore your hearing aids to peak performance

Wax, moisture and everyday wear can quietly muffle your sound. If your hearing aids aren't as clear as they used to be, discover our Hearing Aid Rejuvenation service.

hearingaidsource.ca

Scan to visit our website

GROUPE GABRIEL

Horizon, 3401, Olivar-Asselin, Montréal, Québec Canada H4J 1L5 Courrier de deuxième classe /No. 40065294 / Second class mail